



Hmeljar

GLASILO KMETIJSKEGA KOMBINATA ŽALEC

LETO XX

ŽALEC, APRIL 1966

ŠTEVILKA 4

»Hmeljar« izdaja Centralni delavski svet. Ureja uredniški odbor: predsednik: Karel Kač; člani: Plaskan Vlado, Jeriček Zlatko, Janič Vinko in Janše Jože. Urednica strokovne priloge dipl. ing. Kač Miljeva. Glavni in odgovorni urednik ing. Vybihal Vili. — Uredništvo je na upravi KK Zalec. List izhaja mesečno. Letna naročnina 1.200 dinarjev. Rokopisov ne vračamo. — Tisk in klišaji »Celjski tisk« Celje.

USTANAVLJAMO NOVE AKTIVE



Podatki o zaposlenih nam povedo, da si služi svoj kruh v kombinatu nad 400 ljudi, ki še niso dopolnili 25 let; torej mladincev. Zelje in zahteve, da bi mladi imeli svojo organizacijo, so zato bile utemeljene. Najčesče smo jih slišali na sestankih osnovnih organizacij in sindikalnih zborih. Res je, da so nekatere objektivne težave zavirale ustanavljanje aktivov po obratih. Ena tipičnih težav za kombinat je razdrobljenost in nestalna delovna sila. Ob globljem proučevanju teh problemov ugotavljamo, da ravno ti potenciali potrebo po organiziranem reševanju problemov, ki nanje naletijo mladi člani kolektiva, bodisi dopoldne pri delu v proizvodnji ali pa ob izrabljanju prostega časa.

Letos smo končno začeli uresničevati te večletne in utemeljene zahteve. Pri ustanavljanju aktivov nam je osnovno vodilo, naj bodo le-ti res za mlade, ki so zrastle iz potreb in želja mladih. V njih delu mora mlad človek najti sebe. Ne smemo dovoliti, da se nam mladinske organizacije izrodijo v neko umetno ter odmaknjeno tvorbo, tujo mladim. Aktivni se bodo morali spoprijeti s kopico problemov. Eden osnovnih je brez dvoma zdrava in kulturna zabava ter res športno izživljanje. Napačno je pojmovanje, češ mladinske organizacije naj bodo usmerjene zgolj v športno in kulturno dejavnost, morda še v prostovoljne akcije. Delo organizacije ne more mimo problemov samoupravljanja in seveda proizvodnje (npr. delitev dohodka, organizacijo dela, vprašanje sprejemov in odpustov v delovni organizaciji itd.), skratka mladinski aktiv naj bi enakovredno, ne samo registriral, ampak tudi konstruktivno reševal vse probleme, ki mlade tiščijo.

(Nadaljevanje na 3. strani)

Moderen betonski rastlinjak
med gradnjo

SESTANKI HMELJARJEV NOVA OBLIKA POSPEŠEVANJA HMELJARSTVA V LETU 1966

Pospeševanje hmeljarstva v Sloveniji je bilo vseskozi od ustanovitve Inštituta za hmeljarstvo v Žalcu njegova skrb. Preživeli smo razne oblike pospeševanja, ki so bile odraz razvoja hmeljarstva v posameznih obdobjih.

Zadnja leta smo pospeševanje izvajali na obratih lastne proizvodnje, ki smo jih redno obiskovali in na kraju samem reševali hmeljarsko problematiko. Privatni proizvajalci in kasneje kooperanti te skrbi niso bili deležni v taki meri, pač pa le preko vodij kooperacijske proizvodnje, kateri so prejeli navodila na rednih 14-dnevnih sestankih.

Obrati lastne proizvodnje na KK Žalec imajo strokovni kader že tako izpopolnjen in popoln, da pospeševanje tam v stari obliki ni več potrebno. Potrebno pomoč bodo še vedno iskali na Inštitutih, kjer jo bodo tudi dobili, zato zanje redni obiski niso potrebni, ampak le občasni na njihovo željo. Pospeševanje hmeljarstva izven KK Žalec se bo še naprej vršilo po posebnem programu, o katerem bomo vse zainteresirane posebej obvestili.

Kako bo potekalo pospeševanje kooperacijske proizvodnje na KK Žalec? Redni obhodi bodo na 21 dni. Isti dan v tednu ob isti uri se bomo zbrali na določenem mestu vsi hmeljarji z določenega področja — odgovoren kmetijski tehnik za določeno področje obrata in pospeševalec iz Inštituta v Žalcu.

Zborni mesto naj bi bilo stalno, če pa se bo pokazala potreba, bomo med letom to mesto tudi spremenili. Hmeljarji naj bodo na teh mestih res točno ob določenem uri, tako da bo pospeševalec svoj program nemoteno izvajal. Na tem zbornem mestu bodo hmeljarji dobili vsa splošna navodila za tri tedne naprej, nakar si bomo skupaj ogledali eno ali dve hmeljišči, zlasti takšna, ki bodo kazala videz, da z njimi nekaj ni v redu. Na konkretnem primeru bomo skupaj rešili predstojajoče agrotehnične in zaščitne ukrepe. Poleg hmeljarske problematike bomo del časa posvetili tudi ostalim poljščinam, tako da bodo ti sestanki primerni tudi za ostale proizvajalce, ki niso samo hmeljarji.

Kmetijski tehnik, odgovoren za kooperacijo na določenem področju obrata, kot že rečeno, mora biti navzoč na teh sestankih. Njegova skrb je stalna in polnoštevilna udeležba, zbiranje problemov in opozarjanje nanje pospeševalca, izbira problematičnih hmeljišč.

Z nekaterimi vodji kooperacije smo se na terenu že pogovorili o kraju in hiši, kjer se bomo sestajali in tudi za vasi in zaselke, ki gravitirajo na ta kraj, povsod pa to nismo uspeli zaradi pomanjkanja časa, zato bomo to storili naknadno, o čemer pa bodo pravočasno seznanjeni tudi kooperanti na določenem področju. Zato v nekaterih primerih verjetno tudi ni najbolje izbran kraj, kar pa bomo lahko med izvajanjem pospeševalne službe še spremenili. Med izvajanjem pospeševanja bo možno spremeniti tudi skupine vasi tako, da bo neka vas, ki je po tej razdelitvi dodeljena za eno zborni mesto, lahko drugič prišla na drugo zborni mesto, če se bo pokazalo, da je razdalja drugam manjša ali če so ceste in pota boljše v drugo smer. Tudi delitev vasi na dve zborni mesti je možna. Nikakor pa ne bo mogoče odpreti nova zborna mesta in spremeniti čas sestajanja.

Začetek pospeševanja je 6. april in bo trajalo do 18. 8. 1966.

Sreda: 6/4., 27/4., 18/5., 8/6., 29/6., 20/7., 10/8.

- ob 9.30 — Ločica nad Vranskim (pri Drolcu): Ločica, Zahomec, Zaplanina;
- ob 11.00 — Vransko (pred upravo KK): Vransko, Jeromin, Tešova, Prapreče;
- ob 12.30 — Čepље (pri Podbregar Sl.): Čepље, Brode, Selo del Stopnika;
- ob 13.30 — Prekopa (gostilna Smrkolj): Prekopa, Stopnik (del);
- ob 15.00 — Ponder (pri Natek Norbertu): Ponder, Kapla, Črni vrh;
- ob 16.30 — Loke (pri šoli): Loke, del Miklavža, del Črnege vrha;
- ob 18.00 — Tabor (uprava KK): Tabor, Ojstriška vas, del Miklavža, Sp. Kapla.

Četrtek: 7/4., 28/4., 19/5., 9/6., 30/6., 21/7., 11/8.

- ob 6.30 — Megojnice (pri Zadružnem domu): Megojnice, Griže Ponigrac, Zabukovica;
- ob 8.00 — Šešče (pri Dolinar): Šešče, Matke, del Gornje vasi;
- ob 9.00 — Prebold (pred upravo KK): Prebold, Dolenja vas, Marija Reka, del Gornje vasi;
- ob 10.30 — Kapla vas (Gostilna »Ivanka«): Kapla vas;
- ob 11.30 — Latkova vas (Pri Gasilskem domu): Latkova vas;
- ob 13.00 — Dobrteša vas (gostilna Privošnik): Dobrteša vas, del Ločice;
- ob 14.00 — Šempeter (uprava KK): Šempeter, Roje

Sreda: 13/4., 4/5., 25/5., 15/6., 6/7., 17/8.

- ob 6.30 — Trnava (uprava KK): Trnava, Šentrupert, Orla vas;
- ob 8.00 — Parižlje (pri Serdoner Petru): Parižlje, Topovlje;
- ob 9.30 — Male Braslovče (pri Čilenšek Fr.): Male Braslovče, Zgornje Gorče;
- ob 10.30 — Letuš (pri Zadružnem domu): Letuš, Obramlje, Podgorje;
- ob 12.00 — Braslovče (Uprava KK): Braslovče, Rakovlje, Preserje;
- ob 13.30 — Kamenče (pri sušilnici): Kamenče, Glinje, Poljše, Sp. Gorče;
- ob 15.00 — Gomilsko (obratne pisarne): Gomilsko, Zakl, Grajska vas, Šmatevž.

Četrtek: 14/4., 5/5., 26/5., 16/6., 7/7., 28/7., 18/8.

- ob 6.30 — Gotovlje (pri Zadružnem domu): Gotovlje, Vrbje, Žalec, Ložnica;
- ob 8.00 — Podlog (pri Cetina Fr.): Podlog;
- ob 9.00 — Grušovlje (kraj določimo po dogovoru): Zg. in Sp. Grušovlje;
- ob 10.30 — Založe (kraj določimo po dogovoru): Založe, del Orove vasi;
- ob 12.00 — Polzela (na upravi obrata): Polzela, Orova vas;
- ob 13.30 — Podvin (kraj določimo po dogovoru): Podvin Dobrič in kraji pod Goro Oljko;
- ob 15.00 — Breg (pri Tavčarju): Breg, Ločica — del.

Sreda: 20/4., 11/5., 1/6., 22/6., 13/7., 3/8.

- ob 9.00 — Vojnik (uprava KK): Vojnik, Višnja vas;
- ob 10.00 — Strmec (kraj določimo po dogovoru): Strmec, Razdel, Polže;
- ob 11.00 — Dobrna (uprava obrata KK): Dobrna z okolico;
- ob 12.30 — Črne (pri sušilnici): Črne;
- ob 14.00 — Vinska gora (pri sušilnici): Vinska gora, Prejska, Šentjanž;
- ob 15.30 — Ponikva (pri Zadružnem domu): Ponikva pri Žalcu z okolico;
- ob 17.00 — Pirešica (pri Fervegu): Vel. in mala Pirešica, Galicija, Ruše, Gorica.

Četrtek: 21/4., 12/5., 2/6., 23/6., 14/7., 4/8.

- ob 6.30 — Kazase (na križišču): Kazase, Liboje;
- ob 7.30 — Petrovče (uprava obrata KK): Petrovče, Dobriša vas, Arja vas, Drešinja vas;
- ob 9.00 — Levec;
- ob 10.00 — Babno (pri Zadružnem domu): Babno, Lava, Ložnica;
- ob 11.30 — Lopata: Lopata, Ostrožno, Medlog;
- ob 13.00 — Šmartno v Rožni dolini;
- ob 14.00 — Škofja vas (pri avtobusni postaji): Škofja vas, Arclin, Šmarjeta, Hudinja;
- ob 15.00 — Ljubečna (pri Zadružnem domu): Ljubečna, Žepina, Šmiklavž;
- ob 16.00 — Trnovlje (kraj določimo po dogovoru): Trnovlje, Leskovec.

Vse kooperante opozarjamo, da si dneve, določene za vaš kraj, takoj ko preberete ta razpored, vidno označite na koledar, ki ga imate in se teh sestankov polnoštevilno tudi udeležite.

ing. Dolinar Milan

DRAŽBENI OGLAS

KK Žalec prodaja na javni dražbi dne 20. 4. 1966 ob 8. uri v pisarni KK Žalec — Obrat Celje, Miklošičeva ulica št. 7, hišo v Celju, Trubarjeva ulica št. 45.

Valorizirana vrednost	N din 65.455
Izklicna cena	N din 43.640
Jamčevina	N din 4.346

Glavni direktor
ing. Milovan Zidar l. r

Organi upravljanja stanovanjskih hiš — last KK Žalec

Da bi delo Hišnega sklada, katerega naloga je upravljanje in vzdrževanje stanovanjskih hiš, stanovanj in poslovnih prostorov, ki so last KK Žalec in Inštituta za hmeljarstvo, potekalo normalno, je treba izvoliti organe upravljanja. Po republiškem zakonu o pravicah in dolžnostih stanovalcev pri upravljanju stanovanjskih hiš v družbeni lasti, so organi upravljanja:

- zbor stanovalcev
- hišni svet
- skupščina stanovalcev pri obratu

— delavski svet obrata, v katerem pa sodelujejo tudi predstavniki stanovalcev in ustanoviteljev. Zato bo potrebno, da zbori stanovalcev izvolijo hišne svete tam, kjer trenutno ne obstojajo. Hišne svete morajo izvoliti tam, kjer ima stanovanjska hiša 5 ali več stanovanj. En hišni svet lahko ima več stanovanjskih hiš.

Zbor stanovalcev mora sklicati hišni svet najmanj enkrat letno, najkasneje do februarja. Zbor stanovalcev pa se lahko skliče tudi, če to zahteva najmanj tretjina stanovalcev.

Hišni svet se voli za dobo dveh let in mora imeti najmanj tri člane. Ime predsednika in namestnika naj hišni sveti sporočijo Hišnemu skladu. Trenutno je najnujnejše, da izdelajo hišni sveti zaključni račun za leto 1965 v dveh izvodih na obrazcu (obr. 7.69), tako kot to predpisuje »Navodilo zveznega sekre-



tariata za finance« (Uradni list FLRJ, št. 50/63). Zaključni račun mora potrditi zbor stanovalcev. Istočasno prosimo hišne svete naj obravnavajo tudi predlog nučnih del za investicijsko vzdrževanje hiš, da bi se lahko izdelal program investicijskega vzdrževanja.

Da bi bile uresničene pravice stanovalcev pri upravljanju stanovanjskih hiš, se oblikujejo skupščine stanovalcev. Skupščina stanovalcev sestavljajo delegati stanovalcev v stanovanjskih hišah, s katerimi gospodari Hišni sklad. Delegati se prav tako volijo za dobo dveh let. S poslovníkom obrata bo določen način volitev delegatov v skupščino stanovalcev in način volitev predstavnikov stanovalcev ter ustanoviteljev v delavski svet obrata.

Iz navedenega vidimo, da bodo imeli stanovalci vse pravice pri sodelovanju v upravljanju s stanovanjskim fondom, tako v okviru organov upravljanja posamezne hiše.

Da bi se prebrodile začetne težave in da bi se prispevalo k boljšemu gospodarjenju s stanovanjskimi hišami, bo vsaka skupščina stanovalcev, hišnih svetov in drugih organov dobrodošla.

Uranjek Mihael

POMOČ DELAVCEM ZA DOPUSTE V LETU 1966

Na podlagi 62. člena TZDR, 291. člena statuta in od 36. do 51. člena Pravilnika o delovnih razmerjih imajo delavci v podjetju pravico do rednega letnega dopusta, ki se vsako leto odreja po merilih pravilnika o delovnih razmerjih podjetja in s planom dopustov delovne enote, katerega sprejme in potrdi delavski svet delovne enote.

Da bi se omogočil čim večjemu številu delavcev v podjetju primeren letni počitek oz., da delavci lažje izvršijo obveznost, ki je v tem, da se dopustu ne morejo odpovedati, niti jih delovna skupnost zanj ne more prikrajšati, se v smislu priporočil družbeno-samoupravnih in političnih organov uvede za redne dopuste materialno finančna pomoč.

Upoštevajoč ta načela sprejme delavski svet podjetja naslednji

s k l e p

o finančni pomoči delavcem za redni letni dopust v letu 1966.

1.

V skladu z 2. in 3. členom Zakona o dopolnitvah zakona o sredstvih gospodarskih organizacij (Ur. list SFRJ, št. 56/65) se določi 1,5 odstotka od predvidenega bruto osebnega dohodka, izplačanega vsem delavcem v letu 1966, za regresiranje prevozov na dopuste, za prispevke za oskrbne dni v lastnih in tujih počitniških domovih in za morebitno povečanje zmogljivosti počitniških domov podjetja.

Sredstva v ta namen se zagotovijo v skladu skupne porabe podjetja iz delitve po zaključnem računu za leto 1965.

2.

Pravico do pomoči za regresiranje prevoza in prispevek za oskrbne dni ima sleherni član delovne skupnosti podjetja, ki je svoj redni letni dopust koristil v enem od počitniških domov, last podjetja, ali v drugih domovih, kampih, hotelih, rekreacijskih centrih in v zasebnih turističnih sobah, in to takrat, če se izkaže s potrdilom. Regres za celotni prevoz koristi tudi delavec, ki živi ločeno od svoje ožje družine in preživi dopust na svojem domu.

3.

Višina regresa za prevoz na redni letni dopust in povratek z dopusta in višina prispevka za oskrbne dni v počitniškem domu se določi po naslednji lestvici:

Počitniški dom	Kategorija delavcev z mes. neto OD v letu	1965 Regres za prevoz	Cena oskrb. dne	Prisp. za oskrb. dan	
				dekade od 20. 5.—10. 6. 1. 9.—20. 9.	dekade od 10. 6.—1. 9.
1. Crikvenica	do 600	75 %	26	16	15
	do 800	75 %	26	13	12
	nad 800	75 %	26	11	10
2. Biograd	do 600	75 %	23	18	17
	do 800	75 %	23	15	14
	nad 800	75 %	23	13	12
3. Pohorje	do 600	75 %	22	16	15
	do 800	75 %	22	13	12
	nad 800	75 %	22	11	10
4. Drugi načini pod točko 2. sklepa	do 600 do 90			16	15
	do 800 do 90			13	12
	nad 800 do 90			11	10

4.

Pravico do finančne pomoči ima delavec in člani ožje družine (žena in nepreskrbljeni otroci oz. mož in nepreskrbljeni otroci), če ni nihče od njih zaposlen v drugi delovni organizaciji. Kadar je eden od staršev zaposlen v drugi delovni organizaciji, prejme delavec pomoč v enaki višini zase in za polovico nepreskrbljenih otrok. Če je v družini eden nepreskrbljen otrok, prejme zanj celotno pomoč, če so trije, prejme

(Nadaljevanje na 4. strani)



Tovariš Karel Kač čila leino poročilo za 1965. leto o delu splošnega sektorja

USTANAVLJAMO NOVE KOLEKTIVE

(Nadaljevanje s 1. strani)

Napačno bi ravnali, če bi dovolili, da bi aktiv ob ustanovitvi postal advokat mladih, da bi posamezniki nastopali v imenu mladih. Aktiv naj postane tribuna, kjer se mladi pripravljajo za nastop v družbenem življenju. Vsak posameznik naj bi bil sposoben nastopiti v svojem imenu brez štita mladinske organizacije.

Ustanovne konference so že bile na obratih Vrbje in Sempeter, sledile bodo v Petrovčah, na Žovneku in v Preboldu. Ker je v ostalih obratih premalo mladincev za samostojne aktivne, se bodo le-ti priključili vaškim aktivom.

(Nadaljevanje s 3. strani)

za dva, če jih je pet, prejme za tri... Otroci do vključno 10. leta starosti prejmejo finančno pomoč v višini 50 %. Finančna pomoč se daje vsem upravičenim koristnikom enako za deset oskrbnih dni.

5.

Regres za prevoz na redni letni dopust za delavca in upravičene svojce se izplača na glavni blagajni podjetja pred potovanjem v višini 75 % od polne cene javnega prevoznega sredstva (avtobus, vlak II. razreda, ladja, žičnica) na relaciji tja in nazaj.

Vsi koristniki, ki uporabljajo lastno prevozno sredstvo, imajo pravico na regres za prevoz na redni letni dopust v višini 75 % od polne cene javnega prevoznega sredstva v smislu 1. odstavka te točke.

6.

Delavcem, ki koristijo redni letni dopust na druge načine pod točko 2, se izplača regres za prevoz v višini 75 % od polne cene enega od javnih prevoznih sredstev, navedenih v točki 5 tega sklepa, toda največ v višini 90 N din za relacijo tja in nazaj. Regres v isti višini se izplača tem koristnikom tudi, če koristijo redni letni dopust na druge načine pod točko 2 in uporabijo za prevoz lastna prevozna sredstva.

7.

Vsak delavec je dolžan, če želi koristiti finančno pomoč za redni letni dopust, da najkasneje do 15. aprila obvesti odgovorno osebo v obratu »Prehrana« na sedežu podjetja, da želi koristiti svoj redni letni dopust v počitniškem domu Crikvenica, Pohorje ali na kakšen od drugih načinov pod točko 2. Prijavo za počitniški dom Biograd pa se v istem roku dostavi odgovorni osebi v vodstvu počitniške skupnosti Žalec (Občinski sindikalni svet Žalec).

8.

V prijavi za redni letni dopust mora delavec navesti:

1. željo, v katerem počitniškem domu ali na kakšen drug način želi koristiti redni letni dopust;
2. čas trajanja letovanja;
3. število ljudi ožje družine (imensko), ki žele koristiti usluge v počitniškem domu. Pri otrokih je navesti starost in izjavo, da ni nihče od prijavitelcev zaposlen v drugi delovni organizaciji.

4. Če želi letovati v počitniškem domu, ki je last podjetja, član družine, ki je zaposlen v drugi delovni organizaciji, je potrebna izjava, da bo plačal polno oskrbnino.

9.

Vsi koristniki finančne pomoči prejmejo ob izplačilu regresa za prevoz napotnico za počitniški dom s potrebnimi podatki (število dni bivanja v počitniškem domu, številka sobe, število postelj itd.).

Delavci, ki preživijo redni letni dopust na druge načine, prejmejo akontacijo na OD, ob povratku pa se obračuna po predloženi dokumentaciji v breme sredstev sklada skupne porabe.

10.

Vsi upravičeno izplačani prispevki za regresiranje prevoza in oskrbnih dni delavcev in njihovih svojcev bremenijo odobrena sredstva sklada skupne porabe podjetja.

11.

V kolikor bi bilo ugotovljeno, da delavec ni uporabil dobljenih sredstev finančne pomoči namensko in skladno z določili tega sklepa, jih je dolžan v celoti vrniti.

12.

Navodila za tehnično izvajanje tega sklepa izda računovodstvo skupaj z obratom »Prehrana« takoj, ko sklep potrdi delavski svet podjetja.

13.

Sklep postane veljaven in je obvezen za vse delovne enote podjetja z dnem, ko ga sprejme DS podjetja.

Ta sklep je sprejet z veljavnostjo za leto 1966, v kolikor ne bo sprejet za to poseben pravilnik.

Predsednik DS
Dermol Ludvik

KOOPERACIJSKA PROIZVODNJA NA OBMOČJU KMETIJSKEGA KOMBINATA ŽALEC V LETU 1965

Kmetijski kombinat je edina kmetijska organizacija na območju občin Žalec in Celje. Njegova osnovna naloga je razvijanje kmetijske proizvodnje kakor tudi predelava kmetijskih pridelkov.

Po katastrskih podatkih je v obeh občinah 25.947 ha kmetijskih površin. Po občinah in sektorju lastništva je stanje sledeče:

V občini Žalec je proizvodno sodelovalo 1.823 kmetij s 7.216 ha kmetijskih površin, v občini Celje pa 434 kmetij s 1.830 ha kmetijskih površin.

Občina	Skupaj ha	V zasebni lasti ha	ha KK	% v družbenem sektorju
Celje	11.127	10.180	947	8
Žalec	14.820	11.858	2962	20
Skupaj	25.947	22.038	3909	15

Kooperacijsko proizvodnjo so vodile obračunske enote za kooperacijsko proizvodnjo na 11 obratih kombinata, ki organizacijsko zajemajo vse kmetijske površine v zasebni lasti na področju kombinata. Obračunske enote so razdeljene v 35 proizvodnih okolišev (na celjskem področju 9), proizvodni okoliš pa vodi odgovoren strokovnjak.

Popis kmetij, katerega smo izvedli ob koncu leta 1965, nam je pokazal, da je na območju občin samo 58 odstotkov kmetijskih površin v lasti kmetov zmožnih proizvajati za trg, ostalih 42 odstotkov pa je v lasti polkmetov.

V občini Žalec je 1.882 za tržno proizvodnjo interesantnih in sposobnih kmetij s 7.666 ha kmetijskih površin, v občini Celje pa 1.091 kmetij s 5.048 ha kmetijskih površin. Skupno imamo torej 2.973 kmetij sposobnih za tržno proizvodnjo, katere posedujejo 12.714 ha kmetijskih površin. Povprečno poseduje za tržno proizvodnjo sposobna kmetija 4,27 ha kmetijskih površin. Dve tretjini teh kmetij ležita v hribovitem področju.

V lasti nekmetov, oziroma takšnih, ki jim kmetijstvo ni osnovni poklic, je v občini Žalec 4.192 ha kmetijskih površin in v občini Celje 5.132 ha kmetijskih površin. Skupno je v lasti nekmetov 9.324 ha kmetijskih površin. V občini Celje je v lasti nekmetov 50,6 odstotkov kmetijskih površin.

Pregled kmečkega prebivalstva po občinah, stanje 31. 12. 1965:

Občina	Vseh prebivalcev	Kmečkih prebivalcev	Odstotek
Celje	55.169	7.019	12,7
Žalec	32.111	8.943	27,8
Skupaj	87.280	15.962	18,2

Območje kombinata zajema 230 kmečkih naselij, in sicer v občini Žalec 104 in v občini Celje 120. Značilno za kmečko prebivalstvo je sorazmerno veliko število vzdrževanih oseb. V žalski občini je od 8.943 kmečkih prebivalcev aktivnih samo 5.945.

Pogodbe o trajnem gospodarskem sodelovanju je imel kmetijski kombinat konec leta 1965 sklenjene z 2.257 kmečkimi gospodarstvi, katerega so posedovala 9.046 ha kmetijskih površin. V pogodbeno sodelovanje je bilo torej konec leta zajetih 72 odstotkov kmetijskih zemljišč kmetij, ki so blagovno interesantne, oziroma 41 odstotkov kmetijskih površin v zasebni lasti.

V občini Žalec nam je torej uspelo zajeti v proizvodno poslovanje 95 odstotkov, v občini Celje pa samo 36 odstotkov za tržno proizvodnjo sposobnih kmetij.

Hmeljske površine v kooperacijski proizvodnji so se v letu 1965 zmanjšale za 145 ha (14 %), in sicer od 1.053 ha na 908 ha. Na območju občine Celje so se hmeljske površine zmanjšale od 77 na 55 ha. Število hmeljarjev — kooperantov se je na celotnem področju zmanjšalo od 1.939 na 1.770. Povprečno je hmeljar — kooperant obdeloval 0,52 ha hmeljišč. V kooperacijsko proizvodnjo hmelja je bilo v letu 1965 zajetih 98,2 odstotka vseh kmečkih hmeljišč na področju kombinata. V lanskem letu je bilo obnovljenih 23,5 ha hmeljišč, in sicer 1,8 ha s sodelovanjem kombinata na žičnicah in 21,7 ha na hmeljevkah. Obnova je zadovoljiva tako po površini kakor strukturi. Povprečna starost kooperantskih hmeljišč je 8 let, 164 ha hmeljišč je starih nad 10 let. S hmeljevskimi sta opremljeni dve tretjini hmeljišč. Kombinati je v lanskem letu vlagal v proizvodnjo tudi hmeljevke, da bi se s tem popravilo izredno slabo stanje hmeljev v hmeljiščih. V bodoče je ena osnovnih nalog obnova hmeljišč kooperantov na sodobne urejenih žičnicah, ki bodo tudi kooperantu omogočile večjo produktivnost dela.

Za hmeljarstvo neugodna letina in visok izpad zaradi toče sta povzročila nezadovoljiv pridelek hmelja. Kooperanti so pridelali 1.213 ton hmelja naproti 1.670 tonam v letu 1964 — torej pri za 14 odstotkov manjših površinah za 27,4 odstotkov zmanjšan pridelek. Povprečni hektarski donos v letu 1965 je 1.336 kg, v letu 1964 pa je bil 1.586 kg. Hektarski pridelek je padel torej za 13,4 odstotka. Po toči priznan izpad znaša 91 ton. Vključujoč škodo po toči, je bilo v letu 1965 pridelanih 1.304,5 tone hmelja s povprečnim hektarskim donosom 1.436 kg. Zaradi sorazmerno dobre kvalitete so kooperante dosegli povprečno odkupno ceno 839 din za kg in prejeli za hmelj 1.049.635.000 din v primerjavi z 1.112.413.000 din v letu 1964. Povprečna odkupna cena, ki je znašala v letu 1964 666 din za kg, se je v letu 1965 povečala za 173 din ali 26 odstotkov. Na področju občine Celje je znašal pridelek 63.886 kg.

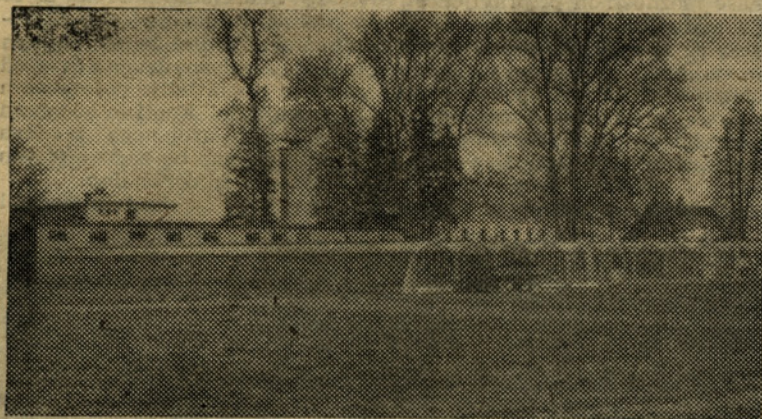
Kooperanti so oddali kombinatu 331 ton krompirja, od tega na področju občine Celje 7,5 ton. V letu 1964 so kooperanti oddali 488 ton krompirja. Slabši rezultat v letu 1965 je pripisati delno slabši letini, še več pa divjemu navijanju cen krompirja zasebnikov, ki so krompir odkupovali neposredno pri proizvajalcih.

Nadaljevanje na 14. strani

Vrtnarski obrat ni zrasel čez noč. Prve zamerke srečamo že v kmetijskem posestvu Medlog, ki ga je ustanovilo Ministrstvo za kmetijstvo leta 1946. Takratno vodstvo posestva je z dobrim posluhom za potrebe časa v svojem proizvodnem programu uveljavljalo takrat splošno priznana načela, po katerih so morala

NAŠI OBRATI

OBRAT VRTNARSTVO

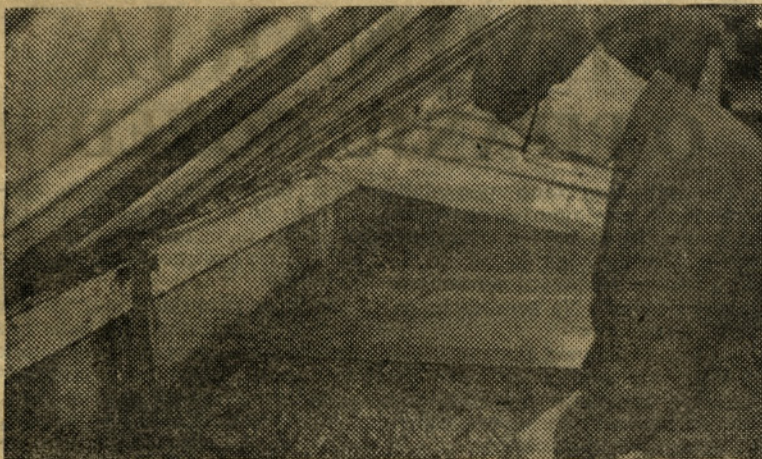


Pogled na nov 2.000 m² rastlinjak z upravno stavbo v ozadju

primestna posestva pridelovati vse, od mleka do solate in poskrbeti za celotno preskrbo prebivalstva s kmetijskimi pridelki. Takšno je bilo tudi medloško posestvo, ki je istočasno služilo za delovišče nižji Vrtnarski šoli, ustanovljeni leta 1947 po selitvi Srednje vrtnarske šole v Maribor.

V tem obdobju so bili postavljeni temelji vrtnarskemu obra-

Kljub temu pa ohrani posestvo kmetijsko-vrtnarski značaj vse do leta 1960, ko se združi z ekonomijo Lava v KG Celje. S to združitvijo so bili storjeni prvi koraki k delitvi dela po glavnih kmetijskih panogah. Dokončno se formira obrat leta 1962 z nastankom Kmetijskega kombinata, ko dobi vrtnarstvo status obrata, potrebna poslovna sredstva formira kolektiv z lastnimi



Vrtnarski mojster — tovariš Tavčar — že od 1946. leta skrbi za proizvodnjo lončnic

tu. Zgrajene so bile prve zaprte grede, postavljeni so bili prvi kvadratni metri rastlinjakov, pripravljene so bile prve površine za zelenjadno in cvetlično proizvodnjo. Vse to na površinah, ki so jih obraščali sadovnjaki, med katerimi so že pred vojno pridelovali zelenjavo bolgarski vrtnarji. Takratne potrebe so bile bistveno manjše. Po vojni razvoj vrtnarstva je potekal v spremenjenih pogojih, ki so zahtevali z vsakim letom večje količine zelenjave, sadik, cvetja in okrasnih rastlin.

organi upravljanja in postavi svoj program po katerem razvija zgolj vrtnarske dejavnosti kot zelenjadarstvo, cvetličarstvo in parkovno vrtnarstvo.

Zelenjadarstvo obsega predvsem proizvodnjo poljskih zelenjadic in zelenjadic sadik, ki so zastopane z dvajsetimi vrstami. Zelenjavo pridelujemo na površini 35 ha s tem da se približno ena tretjina zemljišč izkorišča tudi z naknadnimi sadeži. Tako izkazujemo v proizvodnih programih 45 do 50 ha vrtnin. V zadnjih letih zelenjad-

nih površin nismo povečevali, kljub temu se je zelenjadna proizvodnja povečala od 650 ton v letu 1963, na 890 ton v letu 1964 in je leta 1965, v glavnem zaradi jesenske suše, znašala 730 ton.

V sklopu zelenjadarske enote je 3.500 m² zaprtih gred, v katerih pridelamo okrog 1.500.000 komadov zelenjadic sadik za reprodukcijo ter 250 do 350.000 komadov za prodajo. Siljenje zelenjave v zaprtih gredah je omejeno na glavato solato, kumare, mesečno redkvico in jušno zelenjavo. Letno pridelamo okrog 20 do 30 ton siljene zelenjave, ki pride na trg nekoliko pred njivsko proizvodnjo, vendar ne pomeni za trg, ki je v tem času relativno slabo založen, pomembnejših količin. Proizvodnja rane zelenjave je v naših pogojih riskantna in predraga ter je zaradi tega omejena samo na tisti del zasteklenih objektov, ki

Grupa rastlin	Pridelano l. 1955	Pridelano l. 1965	% povečanja
Lončnice	10.200 kom.	44.600 kom.	448 %
Cvetlične sadike	101.000 kom.	255.000 kom.	253 %
Rezano cvetje	210.000 kom.	308.000 kom.	146 %

ostanejo prosti.

Zelenjadno proizvodnjo tako na zaščitenem kot nezaščitenem prostoru opredeljujejo klimatski in biološki činitelji, v zadnjih letih, zlasti po gospodarski reformi pa predvsem ekonomski. Računamo, da bo reforma te pogoje še zaostila in pospešila pridelovanje zelenjave tam, kjer so za tako proizvodnjo najboljši pogoji. Svoj delež bo morala prispevati tudi trgovska mreža s tem, da bo iskala najbolj sposobne proizvajalce in jih uvedla v masovnejšo in kvalitetnejšo proizvodnjo.

Zelenjadarstvo je preživljalo v teh letih tudi »suha« leta. Mnoge socialistične organizacije so zaključevale proizvodnjo ze-

lenjave s poslovnimi izgubami, zaradi česar so začele pridelovanje vrtnin omejevati, nekatere pa so jo popolnoma opustile. Naša enota je uspešno prestala te preizkušnje vsaj v tem smislu, da pridelovalnih površin ni zmanjševala, količinsko pa je proizvodnjo znatno povečala. V tem času se je enota kadrovsko utrdila, zbrala je določene izkušnje, začela je s pridom uporabljati lani nabavljeno mehanizacijo (traktorski ogrodnik s priključki) in zato upravičeno pričakujemo, da bo naša svoje mesto tudi v zaostrenih pogojih tržnega gospodarjenja.

Cvetličarstvo — vsestranski razvoj gospodarstva je ugodno vplival tudi na razvoj cvetličarstva, ki je doživelo najmočnejši razmah med dejavnostmi obrata. Na prostoru malega, leta 1948 zgrajenega, komaj 200 m² velikega rastlinjaka smo leta 1962 postavili desetkrat večji rastlinjak v sodobni betonski izvedbi. S tem objektom, ki ga lahko imenujemo tovarna cvetja, smo postavili osnove za hitrejši vzpon premajhne in zaostale cvetlične proizvodnje.

Za koliko se je povečala proizvodnja v zadnjih 10 letih, povedo naslednje številke:

Cvetličarska enota teritorialno ni zaokrožena. Sestavljena je iz proizvodnih enot: Medlog, Gamberje, Čret, drevesnica, cvetličarska delavnica ter dve cvetličarni (prodajalni). Za proizvodnjo se koristijo pretežno zastekljene površine. Enote posedujejo ca. 3.500 m² zaprtih gred, 2.000 m² rastlinjakov ter 3 ha njivskih — vrtnih površin, od katerih odpadeta 2 ha na drevesnico. To dejavnost karakterizira pestrost in intenzivnost proizvodnje.

Število gojenih rastlin je skoraj neomejeno. Ne bi se spuščali v naštevaje številnih vrtnih sort. Ze sedaj gojimo okrog 90 vrst (species) lončnic, 20 vrst enoletnih cvetic, 100 vrst trajnih cvetic, 8 vrst gomoljnic (med



Notranjost enega izmed dvanaestih predelov novega rastlinjaka



Delo v zaprtih gredah

temi so zastopane dalije s 30 sortami in gladjole s 50 sortami), 25 vrst okrasnih iglavcev in toliko listavcev in 70 vrst grmovnic, med katerimi so zastopane vrtnice z 80 sortami. Prav tu, pri izboru rastlin, pa prihaja čisto do spora med proizvajalci in kupci; kar je za prve preveč, je za druge še vedno premalo.

Intenzivnost cvetlične proizvodnje je razvidna iz realizacije po enoti površine, katera dosega v drevesnici 326 din na m², pri rezanem cvetju 620 din na m², v zaprtih gredah 4445 din na m² in v rastlinjaki 13.335 din (starih) na m² bruto površine. Visoka realizacija dohodkov v rastlinjaku dokazuje, da so bila vlaganja v objekt, ki je bil zgrajen leta 1962, smotrna in predstavljajo bazo za nadaljnjo krepitev materialne osnove obrata.

Podobno in še hitreje je naraščal promet v cvetličarnah. V zadnjih desetih letih se je povzpел od 7.600.000 S din na 109.000.000 v lanskem letu. Ni težko ugotoviti, da je k takemu porastu prometa prispevala predvsem kupna moč prebivalstva, kateri smo sledili s povečanjem proizvodnje in prometa.

Znatni delež je prispevala v tem obdobju organizirana delavnica za izdelavo vencev in cvetja ter nova, sodobno urejena cvetličarna, zgrajena pred dobrimi tremi leti.

V cvetličarstvu z naglimi koraki stopamo v obdobje, ko bo potrebna nadaljnja delitev in specializacija dela. Že sedaj se kažejo obrisi biološko sorodnih grup okrasnih rastlin, ki kličejo po temeljitih in ozko specializiranih močeh. Namesto splošnih cvetličarjev bomo vse bolj potrebovali specialiste za cvetoče in listnate lončnice, rezano cvetje, gomoljnice, vrtnice itd. Spoznanje, da ne kaže proizvajati vsega in za vsako ceno doma, bo ta proces le še pospešilo. Samo s kvalitetno, masovno in časovno pravilno tempirano proizvodnjo se lahko vključujemo v širše slovensko tržišče, ki postaja z vsakim letom živahnjejše.

V cvetličarstvu bomo iskali rezerve predvsem v bolj kakovostni, številnejši, po številu gojenih rastlinskih rodov in vrst pa maloštevilnejši proizvodnji.

Taka orientacija ne pomeni siromašenja sortimentov, ker pripelje najhitreje do ožje specializiranega dela, pri katerem

se rastlinski rodovi in vrste začnejo umikati sortam. Šele s sortami se nam razkrije neizmerno bogastvo barv in oblik rastlinskega sveta.

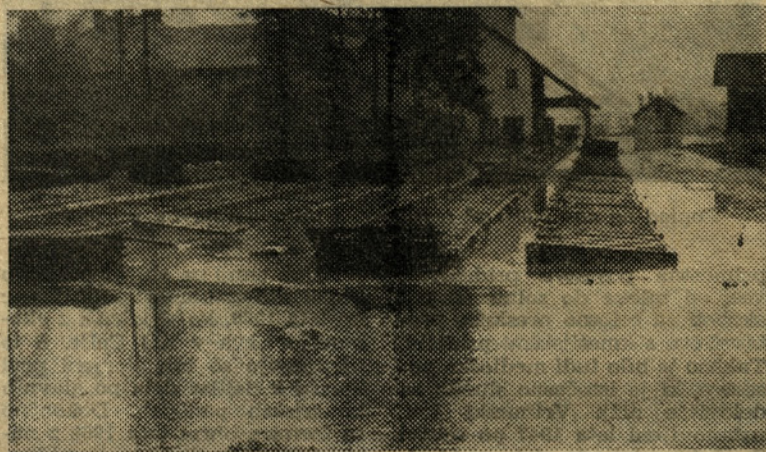
Parkovno vrtnarstvo — Z veliko gradbeno dejavnostjo povojnih let naraščajo potrebe po urejenem javnem in blokovnem zelenju, ki pa običajno prehitujejo naše možnosti in pripravljenost, da oddvojimo pravočasno sredstva za te namene. Pri urejanju in vzdrževanju nasadov opazimo stagnacijo, ker ne povečujemo potrebnih sredstev vzporedno s podražitvami in rastočimi potrebami. Negativne posledice se kažejo v ožjem obsegu del, v skromnejših izvedbah in v tem,

da ostajajo zlasti površine okrog novih naselij predolgo neurejene.

Parkovna enota opravlja usluge za podjetja, zasebnike, v glavnem pa za občinsko skupščino Celje, ki ji oddaja letno v oskrbo 14 ha intenzivno urejenih javnih nasadov in 9 ha pokopališč.

Na področju mesta Celja je še mnogo neurejenih površin, ki so v posesti občine, podjetij ali zasebnikov. Zato si želimo na tem področju več smotrnega dela od zasnov do izvedbe posameznih parkovnih del. Enoti in občanom želimo več urejenega javnega zelenja, ki nas bo zadovoljevalo estetsko in funkcionalno.

Ludvik Dermol



Pelindvajselega oktobra 1964 je Savinja prvič poplavlila zaprte grede

SEMINARJA O PITANJU GOVEDI

Že dalj časa smo pogrešali strokovnih predavanj za strokovni kader, ki se bavi s pitanjem živine. Zaradi tega je bil od 1. do 3. marca tridnevni seminar o pitanju govedi. Na seminarju so vodili razgovore:

— ing. Petkovski Pero o odbiri telet za pitanje, o prehrani telet in o določanju kategorij pitancev z ozirom na smer pitanja in ugotavljanje prirastka;

— ing. Kuder Ivan o prehrani pitancev;

— ing. Skafar Polde o ekonomski pitanja in

— dr. Vrabič Tone o zoohigieni hlevov in živine in o boleznih pitancev.

Navedena problematika bi naj bila podana v treh dneh, zaradi enodnevnega seminarja o pitanju v Sentjurju pri Celju pa je bila podana v dveh dneh, in sicer 1. in 3. marca.

Naj podam v kratkem zaključke seminarja:

1. Odbira telet mora biti stroga, dosledna in nesentimentalna. Prva odbira se vrši na odkupu, druga v laktanski fazi in neposredno po njej, tretja pa, ko pi-

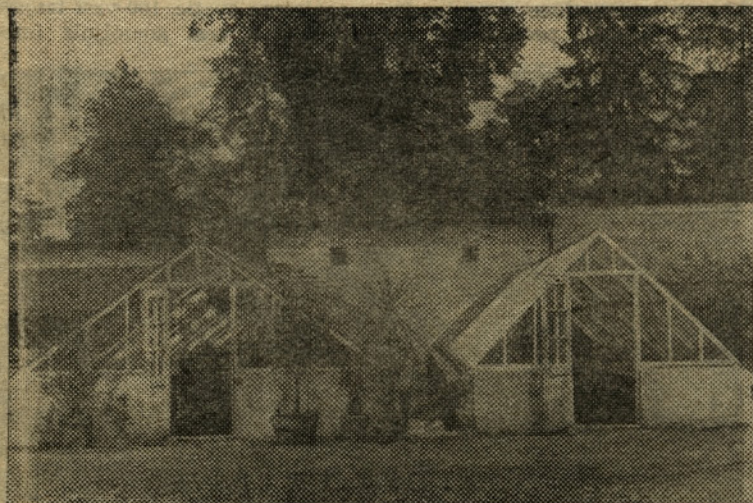
tanca prevedemo v prvo kategorijo, to je v teži 125 do 180 kg. Odbirati je treba le čistopasemska teleta primerne tipa in kondicije.

2. Smer pitanja bi naj tekla v bodoče v polintenzivni smeri, z intenzivnim pitanjem se bodo poskusno ukvarjali nekateri obrati, ki imajo pogoje za to.

3. Krmne obroke tempiramo tako, da je zagotovljen vsaj en kg prirastka na dan. V ta namen je nujno, da dajo vsi obrati krmno v analizo in sproti izračunavajo krmne obroke. Pri tem je treba iskati v okviru možnosti najcenejšo varianto. Prvi in drugi kategoriji pitancev, to je od 125 do 180 kg in od 180 do 240 kg pokladamo močno krmilo PI-BE I, ostalim kategorijam pa PI-BE II. Mešalnici je treba naročiti posredovati pravočasno s točno navedbo vrste krmila.

4. Od 1. 4. dalje se vodijo evidenčno naslednje kategorije pitancev:

— teleta v pitanju od 80 do 125 kg. V tem obdobju so teleta (Nadaljevanje na 12. strani)



Star rastlinjak, ki ga ni več

Strokovni pogovori in nasveti

Hmeljska sezona je na pragu. Ugodno vreme v februarju in marcu so hmeljarji dobro izkoristili. Hmeljišča so pripravljena za motiko in nož. Vendar ne povsod.

Ponekod smo v marcu opazili na njivah še lanskoletno hmeljevinjo. V njej je našla prezimovališče prosena vešča (tudi v koruznici), kar se nam lahko še krepko mašuje. Opozorjamo hmeljarje na občinski odlok o obveznem zatiranju tega škodljivca. Na srečo je teh hmeljarjev malo, tistim pa, ki hmeljevine niso požgali, velja »Storite to nemudoma!«, saj morate njivo še pred okopavanjem odorati in pognojiti s hlevskim gnojem. Hlevski gnoj potrosite po vsej površini in ga obvezno pokrijte z brazdo.

Sedaj je tudi čas, da pregledamo in popravimo žičnice. Slabe drogove nadomestimo z novimi, žico, če je odtrgana, spnemo. Posebno skrb moramo posvetiti slabim sidrnim žicam, ki so čestokrat vzrok rušenju žičnic. Vogale in robove žičnic, ki so nam v preteklem letu povzročili težave, ponovno sidramo, če je potrebno, vkopljemo nova sidra, ki naj bodo vsaj 3 metre oddaljena od stojišča robnega ali vogalnega droga.

Posebno skrb posvetimo robnim vrstam hmelja v žičnici, saj so po navadi te najbolj zane-marjene. Ponekod raste hmelj v travi ali pa ga sploh ni več. Sedaj se jim najlaže približamo, dosadimo manjkajoče sadike in odstranimo travno rušo. Sicer iz krajnih vrst ni kaj prida pridelka, je pa ta vrsta zaščita za naslednje vrste. Ena vrsta je v vsa-

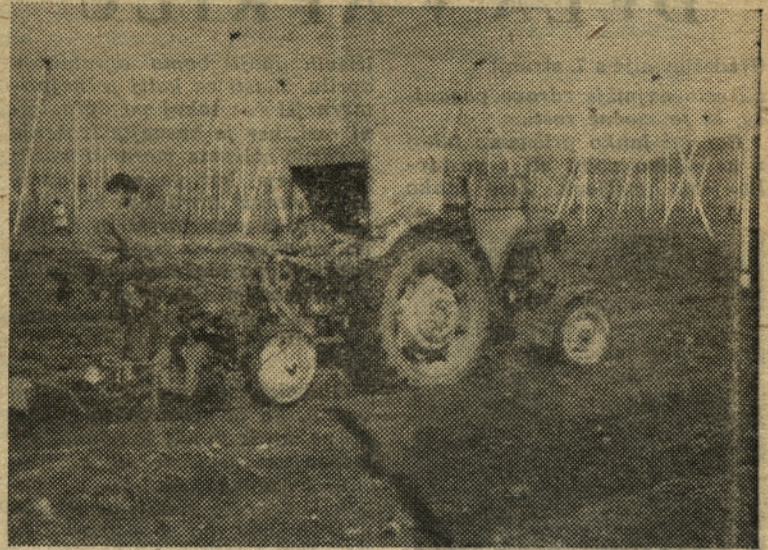
Dela v hmeljiščih v aprilu

kem primeru krajna, zato naj bo krajna res samo robna vrsta.

Ali imamo dovolj novih hmeljev za nadomestitev starih, izrabljenih in v veliko primerih prekratkih hmeljev? Ko bo čas za postavljanje, ne bo časa za iskanje novih hmeljev, katere moramo še prej očistiti in ošiliti.

Preden se lotimo odkopavanja in rezi hmelja, si moramo pripraviti ustrezno orodje. Motika brez primerne toporišča in ostrine tudi v močnih rokah ne opravi mnogo. Tudi nož ni vsak dober. Ročaj naj bo ličen, primerno gladek in na koncu ošiljen, da si z njim pomagamo pri slabo odkopanih štorih. Rezilo mora biti ravno in sklepano. Rezač, zlasti tisti, ki več tednov ne prestando reže, mora biti ustrezno opremljen. Da ne bo kar naprej čepel ali delal pripognjen, mora imeti na kolenu ščitnik, da lahko tudi poklekne. Rokavica na desni roki, za levake na levi, je nujen pripomoček rezaču. Tudi brusni kamen mora biti primerno dolg, da se nož lepše in varneje brusi. Klepalno orodje moramo nositi kar s seboj, za večje ekipe rezačev pa je priporočljiv stalen klepač nožev. V takem primeru moramo imeti še rezervne nože.

Koliko štorov bomo dnevno odkopali in obrezali, zavisi od pripravljenosti hmeljišča za odkopavanje in od kvalitete odkopavanja. Širok greben zemlje nad štori zmanjša delovni uč-



Milenković Ilija na odkopalniku hmelja med delom

nek. Zato morajo biti grebeni ozki. Na obratih kombinata imajo strojne odkopalnike, ki omogočajo delavcem, da opravijo 80 do 100 % več kot v slabo odoranih hmeljiščih. Delovni učinek se bo zvečal tudi, če hmeljišče samo pobranamo. Nekateri si pomagajo tudi z izruvačem za krompir brez lemeža, če ne režejo sadik za sajenje.

Kako odkopavamo, je vsem znano. Ne trudimo se, da bo zemlja od štorov na obe strani za pol metra potegnjena v medvrstje! Zadostuje, da je zemlja prekopana dovolj globoko in da jo zmešamo, štor pa je dovolj odprt. Na široko in gladko postrgani jarki ob štorih so le za oko, koreninski pleveli pa se bodo kljub temu še naprej razvijali. Globina odkopavanja se ne izraža v merski enoti. Odvisna je od globine sajenja. Globoko posajene šture bomo morali odkopati bolj globoko, plitvo sejane manj. Odkopljemo toliko, da vidimo stari del štora, ne pa tako, da imamo na površju vse polno starih, rjavih korenin porazan in razcefranih. Roparske poganjke moramo odkriti.

Rez bomo izvajali temeljito, način rezi pa zavisi od starosti in jakosti štora. Ne pozabimo izrezati gnilih in črvtvih delov štora. Če opazimo, da je v štoru črv, globlje pa ne smemo rezati, naj imajo rezači v ta namen pri sebi konec žice, s katero povrtajo v štor, s čimer zelo verjetno

uničijo ličinko hmeljskega hrošča.

Odpadke po rezi odpeljemo z njive. Najbolje jih je sežgati (zlasti močno črvice), ali pa jih zvozimo na kompostni kup.

Obreznih štorov ne zasipamo. Bojazen, da bo izteklo preveč rastlinskega soka, ni utemeljena. Tudi pokriti štori »solzijo«, kar pa zamaskira kup zemlje nad njimi. Prednosti nezasutih štorov so očitne. Olajšano je delo pri čiščenju hmelja, lahko nadziramo kakovost rezi, laže izbiramo poganjke in ločimo prave od nepravih, rezač ne potrebuje še tretjega orodja — motičice oziroma ni potrebna še tretja oseba, ki za rezači hmelj zasipava. Skratka — to je kvalitetno in cenejše delo.

Pravočasne rezi ni mogoče svetovati. Vreme v aprilu in maju odloča o tem, katera rez: zgodnja ali pozna je boljša. Skoraj nikoli nas ne razočara rez med 8. in 15. aprilom. Ker pa povsod v tem času rezi ni mogoče opraviti, bomo začeli z rezjo še prej po vrsti tako, da bomo najprej rezali drugoletne nasade na težkih (hladnih) zemljah, starejše oslabiljene nasade in končno močne nasade na »toplih« zemljah. Če se bo pokazalo, da zgodaj rezana hmeljišča prehitro rastejo, bomo najdaljše poganjke pri napeljavi odstranili, napeljali pa srednje

(Nadaljevanje na 8. strani)



Dekleta iz Slovenskih goric Bratkovič Rozina, Golob Otilija, Žižek Marija in ostale odkopavajo hmelj delovne enote Šempeter.

Zatiranje plevelov v ozimnih in jarih žitih

Največje število plevelov najdemo v ozimnih posevkih. Pleveli vzniknejo že v jeseni, prezimijo in nadaljujejo razvoj spomladi. V jarinah pa zaradi relativno večje dinamike obdelave

in toliko vrst plevelov, pač pa imajo ugodne pogoje za razvoj predvsem enoletni pleveli.

Zadnje čase vse bolj uporabljamo pri nas kemična sredstva za uničevanje plevelov. Pri iz-

boru kemičnega sredstva za uničevanje plevelov moramo upoštevati predvsem naslednje: v kateri poljščini bomo uničevali plevela s kemičnimi sredstvi in katere plevela.

Vsi pleveli niso enako občutljivi na določeno kemično sredstvo. Nekateri so zelo občutljivi, medtem ko neki sploh niso. Zaradi tega je zelo važno, da vemo, katero sredstvo bomo uporabili, da bomo z njim uničili čimveč plevelov.

Za uničevanje plevelov v žitih smo dosedaj uporabljali predvsem sredstva na osnovi 2,4-D in MCPA. Eno od teh sredstev ima komercialno ime deherban. Deherban je hormonsko sredstvo, ki deluje na širokolistne plevela. S svojim hormonskim delovanjem pospešuje rast plevela v taki meri, da plevel zaradi prehitre rasti propade. Z deherbani uspešno zatiramo naslednje plevela: osat, metlika, rogoviček, tropotec, kislice, zlatice, gorjušico, grašice, mleček, mak, koprive in druge.

Proti deherbanu pa so odporni: kokolj, slak, ščir, preslice, smolenec, kamilice, praproti, kurja črevca in druge.

Največje preglavice v žitih nam dela plevel smolenec (Galium aparine). V Savinjski dolini ima tudi domače ime »terica«. Omenjenega plevela ne moremo uničiti z deherbanom, pač pa moramo uporabljati druga sredstva, o katerih bo govora nekoliko kasneje.

V letošnjem letu bomo uporabljali naslednja kemična sredstva za uničevanje plevelov v žitih:

Deherban forte je kemično sredstvo na osnovi 2,4-D in MCPA. Uporabljamo ga 2–2,5 l/ha za uničevanje širokolistnih plevelov, tistih, ki niso nanj odporni (našteli smo jih že prej). V žitih, kjer imamo podsevek (detelja, lucerna, korenje) tega sredstva ne smemo uporabljati.

Žito škropimo v času od popolnega razraščanja pa do kolencanja. V času škropljenja naj bo temperatura zraka vsaj 12 °C, po škropljenju pa naj bo brez dežja vsaj 24 ur. Le na ta način bomo imeli zadovoljiv uspeh.

Žita, v katerih imamo podsevek (lucerna, deteljo), bomo škropili z aretitom (dinosebacetat). Aretit je kontaktni herbicid. To se pravi, da moramo plevel s škropivom zadeti. Omenjeno sredstvo dobro deluje tudi na smolenec, če ga uporabimo pravilno in pravi čas.

Največji uspeh z aretitom dosežemo takrat, ko ima plevel razvite največ 4 liste. Smolenec pa uspešno zatremo, ko ni višji od 10 cm. Če je plevel starejši, ni zaželenega učinka. Na osat sl-

(Nadaljevanje na 13. strani)

DELA V APRILU

(Nadaljevanje s 7. strani)

ali celo najnižje zdrave poganjke, ki so močne rasti.

Po rezi lahko pričnemo takoj z napeljavo vodil ali s postavljanjem hmeljevk. Žico lahko

lijevih gnojil bomo opravili v aprilu. Zlasti za kalij je najprimernejši čas takoj po opravljenih rezih, ker je kasnejše trošenje nevarno oziroma moramo trositi previdneje, kar pa spet zmanjšuje delovno storilnost. Zato bomo trosili superfosfat in kalijevo sol skupaj na široko po vsej površini, po možnosti s traktor-skimi trosilci. Če hočemo trositi strojno, moramo to opraviti pred postavitvijo oziroma napeljavo opore.

Globoko kultiviranje opravimo potem, ko je opora postavljena, ali pa, ko je hmelj že odgnal, da štorov ne zasujemo. S kultiviranjem prenehamo, ko se poganjki začnejo plaziti po tleh in nadaljujemo, ko so poganjki že na opori.

Če bo vreme v aprilu ugodno za rast, bomo konec meseca hmelj že čistili in napeljevali. Na eno oporo bomo napeljali po tri poganjke (odvisno od števila vodil), enega do dva poganjka pa bomo pustili za rezervo obrnjena v stran od opore. Najprimernejše število trt na ha je 12 do 15.000, pri širokih medvrstnih razdaljah tudi več, ker je razporeditev vodil po strehi žičnice boljša, vodila so poševno nagnjena, kar vpliva na boljšo osvetlitev in daje posredno zaradi tega tudi boljši pridelek.

ing. Dolinar Milan



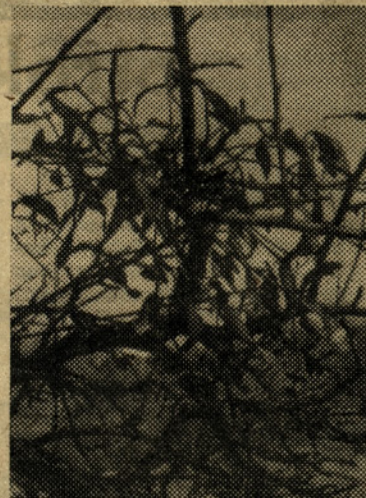
Izkop jarkov za drenaže v hmeljišču delovne enote Sempeter

vbodemo bliže štoru kot pa postavimo hmeljevko. Žica, ki je bliže štoru ali ki je zabodena vanj, poenostavlja napeljavo poganjkov.

Tudi trošenje fosfornih in ka-



Nakladalec firme Pesci pod vodstvom spretnega Jelen Ivana iz Kal naklada gramoz v šempetrski gmajni namenjen cestam med hmeljniki.



Grm bele omele na jablani

Bela omela

Ponekod še vidimo pozimi na drevesih zelene grmiče bele omele. Najdemo jo na jablanah, včasih tudi na hruškah, sicer pa na mnogem gozdnem drevju. Omela je zajedavska cvetnica, ki se zajeda s sesalnimi koreninami v les na vejah. Z njimi odzema gostiteljici vodo in mineralno hrano. Na koncu vilasto razraslih vejic ima omela po 2 nasprotna celoroba usnjata lista. Z listi, ki ostanejo zeleni tudi pozimi, omela usvaja. Drevesnim vejam škoduje, ker se tvori grbasti izrastki tam, kjer so sesalne korenine in zaradi odvzema vode in soli, tako da se sčasoma deli vej nad omelovimi grmiči posušijo. Seme, ki je v belih okroglih jagodah z lepljivim sokom, prenašajo ptice, zlasti drozgi, in tako širijo zajedavko. Lepljivo seme na vejah, kjer so ga ptiči pustili, vzkalj in s korenino zraste v notranjost vej.

Zatiranje: Pozimi odžagamo veje, ki nosijo omelo, pod samimi grmi tako nizko, da odstranimo tudi vse sesalne korenine, ki bi sicer na novo odgnale. Zato je tudi brez pomena za zatiranje odstraniti le grmiče, a pustiti pod lubjem omelove korenine. V bližini sadovnjakov očistimo omelo še ostala drevesa, razen iglavcev, ki nosijo posebne vrste omelo, neškodljivo za sadno drevje.

KAKO BOMO DOLOČALI potrebo po namakanju hmeljišč

Leto 1965 je bilo bogato padavin, skozi vso vegetacijo smo imeli dovolj padavin. Dežja je bilo več, kot ga potrebujemo za dobro letino hmelja, na manj propustnih tleh ga je bilo toliko, da je tudi škodoval — pridelek je bil zaradi preobilice vlage nižji in hmeljišča so celo shirala, rastline so postale slabotnejše in posledice preobilne vlage se bodo čutile še v naslednjih letih.

Vendar leta, kot je bilo 1965, ne kaže posploševati. Izkušnje prejšnjih let nas uče, da suša zmanjša pridelek. Tako imamo ali prava sušna leta, ali nastopajo tzv. sušne periode, ko je čez leto skupno dovolj padavin, so pa neugodno razporejene. Ta-

preskrbeti rastline z vodo in tako zagotoviti stalno visoke pridelke. Mimogrede povedano, je to le en ukrep, s katerim lahko proizvajalec v letih, ko primanjkuje vlage, vpliva na to, da negativne posledice suše obvlada — ukrepa. S tem omilimo tudi nihanja, ki se pojavljajo vsako leto zaradi različnih vremenskih razmer in v daljšem obdobju dosežemo stabilnejši pridelek. Ne moremo pa vplivati ob prilikah, ko je vlage preveč in toplote premalo, ko nimamo teh dveh faktorjev, kot pravimo, v optimumu. Tako je bilo leto 1965, ko smo zlasti na tleh, ki jim vlaga zlepa ne primanjkuje, pridelali manj hmelja, kot smo pričako-

lem področju in ne le na posameznih hmeljiščih.

Za pravilno in učinkovito namakanje je potrebno strokovno pravilno *prognoziranje suše*. Strokovna služba mora dati proizvodnim organizacijam določene področja navodila za začetek namakanja.

Oddelek za hmeljarstvo raziskuje problematiko namakanja hmelja že nekaj let. Ker je zasledovanje učinka namakanja s pomočjo poljskih poskusov dolgotrajno, posebno pri hmelju kot večletni rastlini drago delo, smo napravili najprej klimatsko bilanco oziroma analizo vpliva vremenskih prilik na pridelek hmelja za obdobje 1949—1961. Iz tega smo ugotovili, da je v 13 letih bil 5-krat nižji pridelek v glavnem zaradi sušnega leta oziroma sušne periode.

Potrebno je rešiti vprašanje pravočasnega obveščanja hmeljarskih organizacij o potrebi namakanja. Tako smo začeli od leta 1963 najprej zasledovati vlago v tleh po gravimetrični metodi (s tehtanjem). Vendar je ta metoda določanja trenutne vlage tal draga in dolgotrajna. V letu 1964 smo začeli ugotavljati vlago po elektrometrijski metodi. Po tej metodi določamo vlago v zemlji indirektno na osnovi elektro upornosti tal. Naj nekoliko opišem to metodo!

Običajen način določanja vlage v tleh je s tehtanjem. Tehtamo vlažno zemljo, jo sušimo na 105° C do stalne teže in razlika na teži, izražena v odstotkih, je utežni odstotek trenutne vlage v tleh. Ta metoda zahteva precej

dela in z njo ne moremo obvladati celega področja. Isti problem nastopa tudi drugje, zato so razvili hitrejša in cenejša metode določanja vlage v tleh, od katerih so nekatere le približne, a za praktične namene popolnoma zadostujejo.

Ena od teh je elektrometrijska metoda po Boyoucosu. Naprava za določanje vlage sestoji iz mavčnega bloka v velikosti škatlice za vžigalice, ki je srce cele naprave in instrumenta, ki meri električni odpor. V bloku sta elektrodi. Vlogo tal vpija tudi mavčni blok in med elektrodami nastopa zaradi večje ali manjše vlage določen električni odpor, ki ga merimo z instrumentom. Blok zakopljemo v zemljo in priključimo na instrument. Z instrumentom merimo električni upor, ki je v odvisnosti z odstotkom rastlini dostopne vlage v tleh. Tako določimo odstotek rastlini dostopne vlage v tleh in čim pade odstotek rastlini dostopne vlage v tleh pod določen nivo, začnemo z namakanjem. Kdaj začnemo z namakanjem, je odvisno o dvrste tal.

Tako je potrebno namakati: pesek, ko pade rastlini dostopna vlaga pod 65 %;

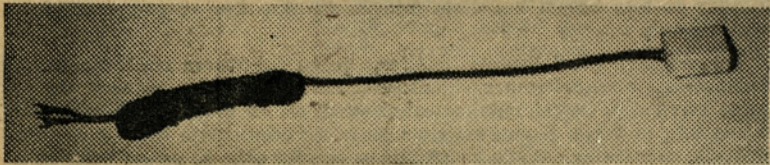
peščeno ilovico, ko pade rastlini dostopna vlaga pod 50 %;

ilovico, ko pade rastlini dostopna vlaga pod 40 %;

glinasto ilovico, ko pade rastlini dostopna vlaga pod 27 %.

Za proizvodnjo pa ni dovolj, da ji prognozična služba namakanja odredi samo čas namakanja, temveč mora svetovati tudi količino dodane vode. Ta je tudi odvisna od tipa in vrste tal. Količino vode ugotovimo eksperimentalno tako, da pri električnem odporu, ki nam ga kaže elektroinstrument in ki nastopa med elektrodama bloka, ugotovljamo utežni odstotek vlage v tleh. Tako lahko določimo, katero količino vode moramo dodati, da dvignemo količino vlage v tleh do maksimalne količine rastlini dostopne vlage. Prve preizkušanje metode smo izvedli že v letu 1964. V letu 1965 smo sicer imeli mavčne bloke v hmeljiščih po Savinjski dolini, vendar ni bilo potrebe po namakanju. V teku je merjenje vlage in določevanje kalibracijskih krivulj za nekatere komplekse hmeljišč v okviru KK Žalec, ki jih je ali pa jih bo možno namakati z izgradnjo akumulacij vode v bližnji prihodnosti.

Tako bomo v prihodnjem letu vstavili mavčne bloke v nekatere hmeljiščih in na osnovi meritev priporočali hmeljarskim obratom čas namakanja in količino vode. Ing. T. Wagner



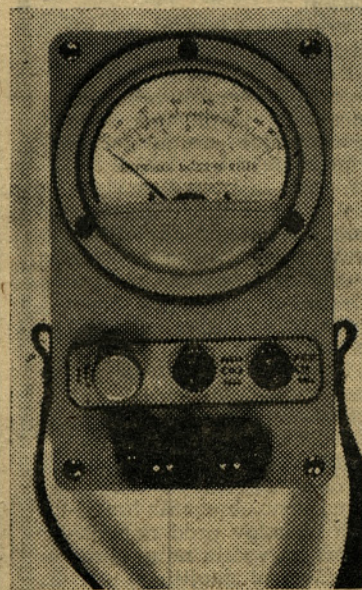
Mavčni blok s priključnim kablom

ko sušno leto kot sušne periode negativno vplivajo na razvoj rastline, na rast in težo hmeljnega storžka in seveda s tem tudi na pridelek.

V nekaterih letih po letu 1960 smo opazili predvsem nastop sušnih period npr. leta 1962 v obdobju po cvetenju hmelja tj. v času, ko se formira hmeljski storžek in ko rastlina potrebuje dovolj vlage in tudi vse ostale rastne faktorje v optimalni meri, le 26,2 mm padavin, kar je močno prizadelo zlasti hmeljišča na lahki in plitvi zemlji. Koliko hmelja pridelamo in kakšna je njegova kvaliteta, ne zavisi le od množine cvetja, temveč tudi, kako se storžki razvijajo — kakšna je njihova teža. Vsakega hmeljarju je jasno, da čim težji so storžki pri istem cvetnem nastavku, tem večji je pridelek. In če ima rastlina v času razvoja storžka premalo vlage, je posledica mali storžek. Tako je bila v letu 1962 na področjih, kjer so rastline trpele zaradi suše, teža 100 storžkov le 9—10 g, medtem ko je na področju, kjer suša ni nastopila, bila teža 13 do 14 g. Zaradi tega moramo

vali. Nasprotno pa so leta, ko vlage v daljšem ali krajšem razdobju primanjkuje in je posledica nižji pridelek v celoti ali samo na določenem področju. V katastrofalnem letu 1958, ko je vročina in suša v vegetativni razvojni fazi tj. v maju in juniju povzročila prehitro cvetenje in slab cvetni nastavek, smo marsikje pridelali le polovico pridelka.

Da se izognemo posledicam sušnih razdobj, moramo hmeljišča pravočasno namakati. Tu moramo dati priznanje posameznim hmeljarjem, vodstvu kooperacijske proizvodnje in obratom, da so to v zadnjih letih tudi izvajali in niso stali križem rok. Čim so ugotovili, da hmeljska rastlina trpi sušo, so začeli z namakanjem. Vendar je bila tedaj, ko so to izkustvo ugotovili, rastlina že prizadeta v svojem normalnem razvoju in posledice suše so že nastopile, čeprav ne v taki meri, kot bi, če ne bi začeli namakati. Tako namakanje je podobno gašenju požara. Da je ta primerjava opravičena, nam kaže tudi to, da do nedavna nismo imeli namakalnih naprav, s katerimi bi pravočasno, programsko, tehnološko pravilno in bistveno intervenirali, temveč smo to namakanje izvajali z gasilnimi črpalkami in na posameznih hmeljiščih. Izkušnje zadnjih let so nas izučile v toliko, da ni več pričakovati, da bi bilo splošno mnenje drugačno. Važno je, da smo v primeru potrebe namakanja enotni in sposobni učinkovito intervenirati na ce-



Elektrometer za merjenje elektr. upora

Dopisujte

v naš list

PREDČASNA SPOMLADANSKA REZ HMELJA

Vremenske razmere v mesecu februarju so dovoljevale, da smo nekatera spomladanska dela že normalno opravljali in s tem izkoristili razpoložljivi čas. V hmeljiščih smo pričeli odkopavati in delno rezati hmelj. S predčasnim odkopom in rezjo hmelja ublažimo spomladansko konico dela, ker ta dela časovno podaljšamo. Delo bomo opravili bolj kvalitetno s stalnimi delavci in z manj sezonske delovne sile. V prejšnjih letih smo bili v hmeljarstvu po stari tehnologiji vezani na določen čas, da je bila rez opravljena. Rez je bila vsa leta nazaj tempirana na čas od 8. do 15. aprila. Ta čas smo smatrali kot najprimernejši. V praksi nismo nikdar nagibali k prezgodnji rezi zaradi redkega cvetnega nastanka, kakor tudi ne k pozni rezi zaradi slabšega razvoja rastlin. Cvetni nastavek je sicer bogat, zaradi slabšega razvoja rastline pa pridelek ni zadovoljiv. Pretežni del hmeljišč je bil obrezan v navedenem času, ker je praksa izhajala iz povprečja vremenskih razmer. Vegetacijo hmelja smo uravnavali s časom rezi, kar je imelo za posledico precejšnjo angažiranost delovne sile na obratih z večjimi površinami hmeljišč.

Predčasen odkop in predčasna rez v letošnjem letu izpodbijata staro prakso. Vegetacije ne bi smeli do-

ločati z rezjo, pač pa s primerno izbiro poganjkov, kar bi naj bila praksa v bodoče. Poganjke bomo s predčasnim čiščenjem odstranjevali in pustili tiste, ki bodo dosegli normalno višino v času od 6. do 15. aprila. S predčasnim čiščenjem ali z dvema obhodom od sadike do sadike bomo odstranili hitro rastoče poganjke in s tem bistveno znižali število poganjkov, tako da bo čiščenje ob napeljavi na žico bolj enostavno. Ker je število poganjkov manjše, bo odbira preprostejša. S predčasnimi čiščenji, ki jih v nobenem primeru ne smemo zanemariti, bi morali doseči tudi to, da imamo na vsakem vodilu določeno število trt (tri), pri dvojni napeljavi pa šest trt iz sadike. Pri predčasnih rezi in predčasnem predčiščenju bi lahko precej omejili predčasno rast hmeljskih poganjkov, s čimer bi omejili pospešeno črpanje rezervnih hranilnih snovi. Če je hmeljski sadež odkopan, ne odganja poganjkov v toliki meri, ker sadika ni zasuta z zemljo. Predčasno čiščenje naj opravljajo delavci, ki imajo čut odgovornosti, ki so hmeljarji in ki poznajo vpliv odbire neenakih poganjkov in ki upoštevajo možno število napeljanih trt. Saj donos variira, če ni na vsakem vodilu treh trt (kar znaša na podlagi poskusov po ha 400 kg).

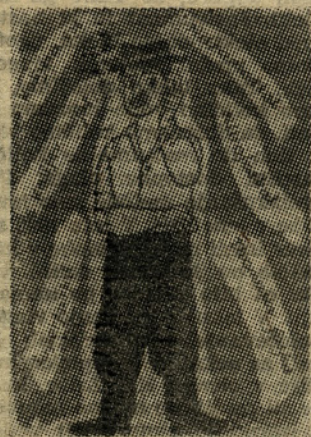
Vrstni red rezi bi naj bil naslednji:

Predčasno se naj odkopljejo in obrezujejo hmeljski nasadi na težjih tleh, kjer se spomladi zemlja počasneje segreje kot lahka tla, kar ima za posledico slabo rast v začetku vegetacije. Nato obrežemo hmeljišča drugoletnih nasadov in hmeljišča, ki so bila strojno obrana, nazadnje pa hmeljišča, ki so bila v letu 1965 ročno obrana.

V tem proizvodnem letu bomo predčasno obrezali le toliko hmeljskih nasadov, kolikor smo sposobni kvalitetno opraviti predčasno obdoro.

Predčasno obrezanih hmeljskih nasadov pred napeljavo trt na vodila ne gnojimo z dušičnimi gnojili.

Kolenc Vinko



Tomaževe žlindre ni, to mineralno gnojilo dobim težko, onega prepozno. Trosil bom pač to, kar bom dobil.

UPORABA MOTORNIH OLJ

Kvalitetna motorna olja, ki jih proizvajajo naše rafinerije nafte, veliko uporabljajo naši uporabniki motornih olj, vendar uporaba še vedno ni dovolj strokovna za vse tipe vozil.

»Uporabljajte le dobro olje!« čitamo na reklamah tovarn olj. Ko prevozimo že dovolj kilometrov, oziroma opravimo že dovolj ur, da je čas za zamenjavo olja, pogosto ne vemo, kakšno olje naj uporabimo. Velikokrat slišimo, da ta ali oni domače motorno olje hvali, drugi ga spet grajajo, češ da ni veliko vredno. Raje plačajo nekaj več in imajo v motorju »dobro« olje. Prvi navajajo, da je uvoženo olje redko kot voda, motor se je zaradi tega grel, celo ležaji so stekli.

Industrija maziv mora iti v korak z razvojem. Obremenitve motorjev tako naraščajo, da ni vseeno, kaj vlijemo v motor. V preteklosti motorji niso imeli takih obremenitev, obratov in kompresijskih razmerij kot danes. Včasih je bilo dovolj, da je bilo olje primerno gosto, da ni prehitro zgorelo ali da ni imelo prostih kislin. Zato so takrat uporabljali čista mineralna olja, ki so pa bila pri visokih temperaturah manj obstojna, hitro so se redčila in so zato slabše mazala. Motorja niso razjedala. Pri povečani kompresiji motorja ta olja ne ustrezajo več. Pričeli so z mešanjem z organskimi olji. To so bila tako imenovana kompaudna ali sestavljena olja. Imela so to slabo lastnost, da so razjedala kovine, ker so vsebovala proste kisline. Pri segrevanju je ostajala za njimi črna lepljiva smola, ki je lepila batne obročke. Vendar so bila boljša kot čista mineralna olja, ker so prenesla višje temperature.

Obstojnost proti toploti (mišljeno je tu predvsem redčenje olja), označujemo z »indeksom viskoznosti«. Zato na kratko rečemo, da so imela nova olja boljši indeks viskoznosti, ali če to izrazimo s številko, je bila ta višja. Kompresije pa so bile vedno višje in tudi ta olja niso več ustrezala. Zato je industrija sestavila olja, ki se od prirodnih močno razlikujejo. Osnova jim je vedno mineralno olje, pridobljeno iz nafte, njegove pomanjkljivosti pa odpravljajo z dodatki.

1. Dodajajo primesi za povečanje lepljivosti in s tem mazivosti. To so ali organska olja ali pa čiste kemične snovi kot fosfor, klor in podobna. Fosfor in klor dodajajo predvsem motornim oljem, ki so izpostavljeni posebno težkim pogojem (tudi oljem za menjalnike in diferencialne).

2. Dodajajo primesi, ki preprečujejo oksidacijo olja. S tem se zmanjša količina usedlin, tvorba smol in razjedanje kovin.

3. Dodajajo posebne dodatke, tako imenovane detergente, ki izgorelinam motorja onemogočijo sprijemanje. Zaradi tega olje izgoreline sproti odplavlja. V kompresijskem prostoru bi se izgoreline oprijele sten in povzročile klenkanje motorja.

4. Dodajajo dodatke proti zmrzovanju olja.

5. Dodajajo sredstva proti penjenju, ki v motorju ni zaželeno.

Poleg tega dodajajo še sredstva proti koroziji, dodatke za zboljšanje viskoznosti olja, dodatke za povečanje oprijemljivosti itd. Posamezni dodatki lahko odpravljajo več napak hkrati. Dodatkov je lahko v olju tudi do 15 %, kar pa seveda občutno vpliva na ceno in kvaliteto olja.

Pri uporabi takšnih olj pridemo v okoliščine, ki jih doslej nismo poznali. Če prvič uporabimo takšno olje v starem motorju, le-to nemudoma odplavi vse stare saje iz motorja. Pri tem se zamašijo oljni čistilci in kanali za olje. Posledica tega je, da črpalka ne more več dovajati olja na mazna mesta. Posledice so znane: ležaji stečejo, bat se zariblje itd. Zato moramo pri prehodu od ene vrste olja na drugo ravnati previdno in po predpisih.

Pri uporabi olja se moramo vedno držati tovarniških predpisov. Vedeti pa moramo, kaj zahtevamo od dobrega motornega olja in kako ga označujemo. Olje opravlja v motorju več nalog. Glavna je dobro mazanje, to je ločitev posameznih drsnih delov tako, da ustvari med njimi ustrezen oljni film. Nadalje poveča olje tesnenje motorja (batni obroči), prevaja toploto od bata preko oljnega filma na stene, katere oblija hladilna voda ali hladilni zrak. Poleg tega preprečuje korozijo in izpira notranjost motorja (odstranjuje izgoreline — koks).

Od dobrega olja zahtevamo, da pri višji temperaturi ni preveč redko (da ima primerno viskoznost). Za dobro olje je prav tako važna točka vnetljivosti. Točka vnetljivosti za Diesel motorje mora biti dosti višja kot za bencinske motorje. Strdišče pa je važno pozimi.

Za potrošnika je važno, da razlikuje pri motornem olju kvaliteto in gostoto olja.

Gostoto olja označujemo z oznako SAE (oznaka SAE je kratica združenje avtomobilskih inženirjev). Motorna olja označujemo z gostoto SAE 10, SAE 20, SAE 30, SAE 40 in SAE 50. Torej pomeni SAE

(Nadaljevanje na 11. strani)

10 najbolj redko zimsko olje, dočim pomeni SAE 50 najbolj gosto motorno olje. Olja za menjalnike pa označujemo z gostotami SAE 80, SAE 90, SAE 140 in SAE 250. Z gostoto olja pa nismo še ničesar povedali o kakovosti olja.

Za vsakega uporabnika je jasno, da ime brez priimka še ne pove dosti. Za to navajamo oznake reške rafinerije nafte »Boris Kidrič«:

Staro olje izpustimo iz toplega motorja, oljni čistilec pa temeljito očistimo. Nato nalijemo v motor samo toliko novega olja, da doseže spodnjo zarezo na merilni palici. Nato zaženemo motor in ga pustimo teči okoli eno uro. Med tem pazimo, da se olje ne zgošča (milnica). V kolikor se to ne zgodi, pustimo teči motor 5—8 ur, seveda dolijemo dovolj olja. Po tem času olje izpustimo in ponovno

Oznake kvalitete	Namenjeno za	Lastnosti in glavni dodatki	Polna oznaka in viskoznost	Kratika
SELEKTA	bencinske motorje, ki delajo pod lahkiimi pogoji	čisto mineralno olje brez posebnih dodatkov	Selekta SAE 10 Selekta SAE 20 Selekta SAE 30 Selekta SAE 40 Selekta SAE 50	S-10 S-20 S-30 S-40 S-50
ALFA	bencinske motorje, ki delajo pod srednje težkimi pogoji	vsebuje dodatke proti oksidaciji in koroziji	Alfa SAE 10 Alfa SAE 20 Alfa SAE 30 Alfa SAE 40 Alfa SAE 50	A-10 A-20 A-30 A-40 A-50
ALFA - D	bencinske motorje, ki delajo pod težkimi pogoji	vsebuje dodatke proti oksidaciji, koroziji z blagimi detergentnimi svojstvi	Alfa-D SAE 10 Alfa-D SAE 20 Alfa-D SAE 30 Alfa-D SAE 40 Alfa-D SAE 50	AD-10 AD-20 AD-30 AD-40 AD-50
EKSTRA HD	Diesel motorje, ki delujejo pod srednje težkimi pogoji, toda z dobrim gorivom (visoko cetansko število)	vsebuje dodatke proti oksidaciji, koroziji, penjenju in detergentnimi svojstvi	Ekstra HD SAE 10 Ekstra HD SAE 20 Ekstra HD SAE 30 Ekstra HD SAE 40 Ekstra HD SAE 50	EHD-10 EHD-20 EHD-30 EHD-40 EHD-50
SUPER HD/S ₁	Diesel motorje, ki delujejo pod težkimi pogoji in pri uporabi goriva, ki močno tvori saje	vsebuje dodatke proti oksidaciji, koroziji, penjenju in močnimi detergentnimi svojstvi	Super HD I SAE 10 Super HD I SAE 20 Super HD I SAE 30 Super HD I SAE 40 Super HD I SAE 50	SHD-10 SHD-20 SHD-30 SHD-40 SHD-50
SUPER HD/S ₂	Diesel motorje, ki delujejo pod zelo težkimi pogoji	vsebuje dodatke proti oksidaciji, koroziji, penjenju in zelo močnimi detergentnimi svojstvi	Super HD II SAE 10 Super HD II SAE 20 Super HD II SAE 30 Super HD II SAE 40 Super HD II SAE 50	SHD-10 SHD-20 SHD-30 SHD-40 SHD-50

Pri uporabi motornih olj se moramo vedno držati tega, da v motorju uporabljamo vedno enaka olja enake kvalitete. Dolivati smemo le olje enake kvalitete in viskoznosti. Če smo uporabljali npr. olje EHD-30, potem smemo dolivati le olje EHD-30 iste rafinerije. Dolivanje olja EHD-20 ali EHD-40 je lahko silno škodljivo za motor, da sploh ne govorimo o mešanju z drugimi olji. V primeru, da enakega olja za dolivanje nimamo, potem olje zamenjamo. Pri menjavi moramo posebno paziti na oljni čistilec, v zračnem čistilcu pa moramo imeti isto olje kot v motorju.



Firma Steyer — Daimler — Puch iz Avstrije je pripeljala svoje traktorje in priključke na komercialno demonstracijo

Pri prehodu z nedetergentnih olj na detergentna se moramo ravnati po naslednjih navodilih:

Dobro očistimo oljni čistilec. Če pa smo opazili v čistilcu veliko nesnage, menjavo olja ponavljamo, dokler se v čistilcu nesnaga ne pojavlja več. Pri prehodu z detergentnih olj na navadna ni potrebno olja večkrat menjati. To najbolj ugotovimo po olju oziroma nesnagi v čistilcu. Priporočljiva je točna evidenca o uporabi posameznih vrst olja. Nikoli ne nalivajmo v posode olja, če ga nismo nalili originalno označeno posodo, posode moramo vedno posebej označiti! Ta neprevidnost se je že velikokrat drago maščevala, prav tako kot neznanje ali malomarnost.

Pri uporabi motornih olj priporočamo za bencinske motorje prve tri navedene kvalitete olj, oziroma najbolj Alfa D za sodobna motorna vozila. Za dvotaktne motorje uporabljamo Selekt olja ali še bolje Dvotaktol. Za Diesel motorje (traktorji, lažji kamioni, razni delovni stroji) pa uporabljamo največ EHD. Predvsem se držimo tovarniških navodil o gostoti olja! Nikdar ne dajemo v motor gostejša olja, kot je predpisano, ker redkejša olja sigurno ustvarja potrebno plast, kar pa za gostejša olja predvsem pri novih ali popravljenih motorjih ni zanesljivo! Uporaba HD olj v bencinskih motorjih ni priporočljiva brez navodila tovarne. Tako je zaenkrat poznano uporabo EHD olja le pri vozilih Mercedes (olje je posebej prirejeno in atestirano v tovarni. Zato nosi embalaža Mercedesovo zvezdo), nadalje VW in v zadnjem času Zastava.

Za traktorje uporabljamo naslednja olja:

Ferguson	Poleti	Pozimi
— motor	EHD-30	EHD-20
— menjalnik	ALFA-D 50	ALFA-D 40
— diferencial	ALFA-D 50	ALFA-D 40
— krmilo	ALFA-D 50	ALFA-D 50
— jermenica	ALFA-D 50	ALFA-D 50

(Nadaljevanje z 11. strani)

V traktorjih Ferguson se namreč olje, ki maže menjalnik in diferencial, istočasno uporablja za hidravliko.

Steyer	Poleti	Pozimi
— motor	EHD-30	EHD-20
— menjalnik, diferencial,		
— krmilo, jermenica	Dif. olje SAE 90	Dif. olje SAE 90
— hidravlika	SAE 20	

Kosilnica BCS	Poleti	Pozimi
— motor	ALFA-D 40	ALFA-D 30
— menjalnik	Dif. olje SAE 90	Dif. olje SAE 90

Unimog	Poleti	Pozimi
— motor	EHD-30	EHD-20
— ostalo	Dif. olje SAE 90	Dif. olje SAE 90

Tudi za vse vrste traktorjev največkrat uporabljamo v motorjih EHD-30. Pri nas izdelujejo olje tudi druge rafinerije. Zato moramo paziti tudi na to, da uporabljamo v motorju pri prilivanju olje iste rafinerije, ker so lahko olja iste kvalitete dveh rafinerij drugače sestavljena, dočim pri menjavi olja v motorju ni nevarnosti, če je seveda kvaliteta olja ista.

V motorju menjamo domače olje po 1500 do 2000 km oziroma 120—150 urah. Vsekakor domače olje ne prenese toliko kot svetovno znano olje tovarn Schell in Valvoline, ki pa sta temu primerno precej dražja.

Če bomo gornja navodila dosledno upoštevali, tudi z domačim oljem ne bomo imeli nobenih težav.

Jug Vinko

SEMINARJA O PITANJU GOVEDI

(Nadaljevanje s 6. strani)

42 dni na laktanu in preidejo na starter (25 dni);

- I. kategorija: 180—240 kg;
- II. kategorija: 240—300 kg;
- III. kategorija: 300—460 kg.

5. Obrati uvedejo točen obračun krme po hlevih, sproti ugotavljajo prirastek z merjenji in mesečno spremljajo stroške pitanja.

6. Kontrola delavcev v hlevu mora biti dosledna, nagrajevanje mora biti prav tako dosledno. Nuditi jim je treba vso strokovno pomoč in jih ne prepuščati samim sebi.

7. Prevzem krme mora biti dosleden in krma skladiščena po kvalitetah. Le tako bo mogoča primerna sestava obrokov.

8. O vseh bolezenskih pojavih naj odgovorni vodja takoj obvesti veterinarja.

9. Storitvi je treba vse, da se živali čimbolje počutijo in da je čim manj možnosti za razvoj bolezni.

Dne 17. marca je bil seminar o pitanju govedi za delavce v kooperaciji in za kooperante, žal pa je bil odziv pri kooperantih kaj slab. Program seminarja je bil isti kot 2. marca v Šentjurju in je naslednji:

Ing. Jože Jelenc, direktor proizvodnje pitanja AE Ljubljana je govoril o temi: »Izkušnje pitanja goveje živine v farmah z ozirom na uporabo in vpliv superkoncentratov na stroške pitanja. Možnost uporabe koncentratov v kooperacijski proizvodnji.«

Ing. Anton Zorc, sekretar Sveta za kmetijstvo in živilsko industrijo pri Gospodarski zbornici SRS je govoril o oblikah kooperacijske proizvodnje telet in pitanja mlade živine s prikazom ekonomske pitanja iz praktičnih primerov.

Referat ing. Mirka Peternela, sekretarja Poslovnega združenja za živilnorojo Ljubljana, je obravnaval pomen kvalitete živine v prometu in predelavi in ukrepe za izboljšanje kvalitete goveje živine.

Seminarja sta res uspela in lahko rečem, da sta dosegla svoj namen. Želimo si lahko le še več takih srečanj. Predavatelji iz Ljubljane so obljubili svoje sodelovanje še v bodoče in pozivajo vse kooperante in vse delavce kombinata, ki se ukvarjajo s pitanjem, da pišejo o svojih problemih in izkušnjah in zastavljajo vprašanja. Radi bodo odgovorili nanje v našem listu.

VyR

IZRAČUN NOVE STANARINE

Z ozirom na to, da bodo v kratkem izdane odločbe o stanarini, vsakogar zanima, kako je mogoče izračunati novo stanarino. Na območju občine Žalec je bilo izvršeno ponovno inventariziranje in popis vseh stanovanj in poslovnih lokalov. Skupščina občine Žalec je za to delo pooblastila Stanovanjsko gospodarstvo Žalec, ki je popis stanovanj tudi izvršilo.

Na osnovi podatkov popisa, ki jih je prejel obrat Hišni sklad, je le-ta izvršil izračun stanarin. Vse delo je časovno v zaostanku, ker bi morale biti odločbe izdane že decembra. Vzrok je v tem, da je izvršen ponovni popis in bodo napake manjše, kakor če bi se izračun vršil na osnovi starih popisov.

Revalorizirano stanarino izračunamo po predpisih Zakona o stanovanjskih razmerjih, ki veljajo še do konca leta 1965. Stanarina je potem enaka dvojni amortizaciji. Primer: Za stanovanje, ki je bilo ocenjeno s 105 točkami, ki ima 75,0 m² in pri dobi trajanja hiše 100 let, znaša stanarina:

$$105 \times 910 \times 75$$

$$100 \times 12$$

$$\times 2 = 11.944.— \text{ din na mesec}$$

Obrazložitev:

105 — število točk

910 — vrednost točke po občinskem odloku

75 — površina stanovanja m²

100 — stoletna amortizacijska doba

12 — mesecev

2 — dvojni amortizacija

Revalorizirano stanarino bi morali plačevati že od 1. 8. 1965. Ker pa takrat še ni bil izvršen popis stanovanj, je bila predpisana akontacija s koeficienti. V primeru, da je v avgustu predpisana stanarina nižja od revalorizirane (po odločbi) bomo morali razliko doplačati, v nasprotnem primeru pa bomo razliko dobili povrnjeno.

Polna — ekonomska stanarina, ki jo bomo stanovalci plačevali leta 1970 se za isti primer izračuna takole:

$$105 \times 910 \times 75 \times 3,75$$

$$1200$$

$$= 22.395.— \text{ ali N din } 223,95 \text{ na mesec.}$$

3,75 % od vrednosti stanovanja (občinski odlok)

V letu 1966 bomo stanovalci, kjer znaša revalorizirana stanarina 11.944 din, polna stanarina pa 22.395 din, plačevali le 11.944 din na mesec. V letu 1967 že 11.944 + 25 % od 10.451 (tj. razlika med polno in nevalorizirano stanarino 22.395 — 11.944 = 10.451 din), ostalih 75 % pa bo subvencionirano.

Stanarina za naš primer bo:

leta	
1966	— 11.944.—
1967	— 11.944 + 2.612 = 14.557.—
	ali N din 119,44
	ali N din 145,57
1968	— 11.944 + 5.226 = 17.270.—
	ali N din 172,70
1969	— 11.944 + 7.839 = 19.783.—
	ali N din 197,83
ali N din	223,95
1970	— 22.395.—

V našem primeru bomo stanovalci plačevali vsako leto 2.613.— din več, dokler ne bomo leta 1970 plačevali ekonomske najemnine v višini 22.395.— din, istočasno pa bo ugasnila subvencija.

Do konca leta 1966 bo obrat Hišni sklad s stanovalci sklenil te posebne pogodbe.

Za izdajo odločb na področju občine Celje je Skupščina občine pooblastila Zavod za upravljanje nepremičnin. Ko bodo izdane odločbe, bo Hišni sklad pogodbeno razmejil stanovanja s stanovanjskim podjetjem Celje in sklepal pogodbe s stanovalci, ki so v stanovanjskih hišah, katere bo upravljal Hišni sklad.

Uranjek Mihael

OBVESTILO

Obveščamo stanovalce, da se je izdajanje odločb o stanarinah zavleklo, ker niso bila stanovanja pravočasno ocenjena in ker niso bili obrazci pravočasno natisnjeni. V teh dneh pa odločbe že izdajamo. V slučaju, če stanovalci menijo, da odločbe ne ustrezajo (glede števila točk, kvadratnih metrov, višine stanarine), naj se posvetujejo pri obratu »Hišni sklad«, da bodo skupno s predstavniki obrata odstranili nesporazume, še predno bi prišlo do uveljavljanja zahtevkov pri sodišču.

Za Hišni sklad

Uranjek Mihael

Prodaja in nakup plemenskih živali

PRVI PLEMENSKI SEJEM

Pasemska čistost plemenskih krav in telic je v zasebnem sektorju našega področja od 12 do 28 odstotna, kar je po področjih obratov različno. Dobro vemo in tudi občutimo, da zahtevana kakovost pitanih govedi in zboljšanje proizvodnosti mleka zahtevata, da plemensko čredo čimhitreje zboljšamo.

Z uvedbo rodovniške službe smo v glavnem preprečili klanje in pitanje odgovarjajočih pasemsko čistih teličk. Z nakupom v zadnjih dveh letih (1964—1965) je bilo nabavljenih in prodanih zasebnim proizvajalcem 563 plemenic, kar predstavlja okrog 8 odstotkov celotnega staleža plemenic. Zaradi izločanja starejših krav se je popravila le kakovost, stalež pa se bistveno ni spremenil.

Kar smo do sedaj uredili glede pasemske zamenjave in zboljšanja kakovosti je to, da smo spravili v tek že pred leti začeto delo. Sedaj pa je naša dolžnost, da delo nadaljujemo še z večjo vztrajnostjo, da bo čez nekaj let stanje vidno boljše.

Rodovniška služba omogoča načrtnejšo nabavo in prodajo plemenskih živali. Za leto 1966 so naši obrati predvideli za kooperante nakup 292 plemenskih živali. Stremeli pa bomo, da se dobavi kooperantom okoli 440 komadov, kar bi znašalo približno 6 odstotkov celotnega staleža vseh plemenic. Če predpostavimo nakup in prodajo 440 plemenic, bi od tega bilo 40 odstotkov ali 176 krav in telic in 60 odstotkov ali 264 sesnih čistopasemskih telet.

Nakup se bo vršil iz lastne proizvodnje KK, domače rodovniške reje zasebnega sektorja, pretežno pa s Primorske za sivorjavo govedo in s Prekmurja za svetlolisasto govedo. Rejci, ki ste namejeni kupovati plemenske živali, se obrnite na naše obrate, da se dogovorite o zahtevi, času nabave in pogojih plačila!

Orientacijska cena kakovostnih plemenskih telic za kupca je 650 do 800 din za kg, za plemenske krave 340.000 do 430.000 starih din po komadu. Cene zavisiijo od kakovosti in brejosti živali. Vedno imejmo pred očmi, da visoko proizvodne živali niso nikdar predrage! Naš namen in tudi rejski cilj, predvsem tam, kjer prodajamo mleko, je nabava plemenskih krav z moznostjo nad 3200 litrov letno in 3,8 % toľšč v starosti do tretje telitve.

Kot novo v letošnjem letu uvajamo interne plemenske sejme za rodovniške in čistopasemske plemenske živali. Dogovorjeno je, da se priredi 13. maja na obratu Trnava prvi plemenski sejem za sivorjave plemenice. Obrat Trnava je izbran zato, ker leži nekako v sredini področja žalske občine. Naslednji sejem, če bo potrebno, bi bil v Trnavi tudi v jeseni.

Za področje občine Celje, pretežno za svetlolisasto govedo, je predviden sejem sredi poletja in po potrebi tudi v jeseni, kar bo šele določeno.

Velika dolžnost strokovne službe in rejcev je, da ta naš prvi plemenski plemenski sejem rodovniških in pasemsko kakovostnih plemenic smatramo kot izredno pomembno delo. Pripraviti moramo za prodajo kakovostne plemenske živali in pri kupcih vzbuditi močno zanimanje.

Na plemenskem sejmu v Trnavi predvidevamo, da bo za prodajo kakih 60 plemenskih živali, od tega 20 plemenskih krav in 40 rodovniških in pasemsko kakovostnih telic.

Rejci, ki nameravate prodati rodovniško plemensko živino, to čimprej sporočite našim kontrolorjem ali direktno obratu, da bomo lahko za sejem pripravili vse potrebno!

V prihodnji številki »Hmeljarja« bomo potek sejma podrobneje objavili.

Grabnar Ludvik

Zatiranje plevelov

(Nadaljevanje z 8. strani)

bo deluje. Škropljenje je najuspešnejše pri zračni temperaturi 20—23° C. Če je temperatura nižja od 5 oziroma višja od 28° C, škropljenja ne priporočamo.

Aretita uporabimo 4 kg na ha. V žitih, kjer nimamo podsevkov (detelje, lucerne, korenja) in so zelo zapleveljena s pleveli kot so: smolenec, kurja črevca, dresni, kislice, laboda, repica, pastirska torbica, osat, mak, ščavje, njivski slak itd., bomo uporabljali METHOXONE-2.

METHOXONE-2 je hormonski preparat na osnovi MCPP.

Uporabljamo ga 4 l na ha. Škropiti moramo takrat, ko je vreme toplo, zemlja pa vlažna. Paziti je treba, da ne škropimo takrat, kadar so zelo hladne no-

či. Najboljši učinek dosežemo, ko so pleveli v razvojni fazi od klitja do cvetenja.

Pri uporabi kemičnih sredstev moramo paziti predvsem na to, da nam pri škropljenju ne zanaša škropiva na poljščine, ki so občutljive na omenjene herbicide (hmelj, vinska trta, fižol itd.). Škropiti moramo v mirnem vremenu. Prazno embalažo uničimo in zakopljemo na primernem mestu. V nobenem primeru ne smemo prazne embalaže uporabljati za druga kemična sredstva, ker lahko v tem primeru naredimo veliko škodo.

Škropilnico moramo po uporabi temeljito umiti s sodo in spustiti čisto vodo tudi skozi cevi.

Franci Satler



4

Rokovnjači so imeli svojo staro dobro organizacijo, opirajočo se na strogo disciplino in vražno vero. Imeli so redne glavarje, znali so svoje mreže razpletati po celi deželi in tisti, ki so bili v zadruge popolnoma sprejeti, so imeli celo svoj jezik, to je mnogo besedi med seboj ustanovljenih, katerih nihče drug v njih pomenu ni razumel. Ta jezik se je razmeroma mnogo ohranil še do današnjega dne, in sicer nekoliko v spominu naroda, največ pa v zapiskih kriminalnih sodnikov.

Ime rokovnjači — Valentin Vodnik je slišal in zapisal tudi manj navadno imenovanje rokovniki, a pri Prešernu se bere tudi o rokomavh — je staro in se

opira na narodno vražo, ki smo jo že v prvem poglavju omenili in ki ni bila razširjena le med našim narodom, temveč po celi srednji Evropi, namreč, da se z

roko nerojenega deteta more čarati. Še dandanes prosti narodni ljudje ne pusté radi noseče ženske same na kak samotni pot, boječ se, da bi je ne dobili rokovnjači. In temu razlaganju našega preprostega slovenskega naroda nahajamo znanostnega podpornika tudi v »Nemški mitologiji« slavnega učenjaka Jakoba Grimma, ki na strani 606 pripoveduje: »S prsti merojenih otrok se morejo uganjati čarobnosti; če se zapalijo ali zažgo, narejajo plamen, ki ljudi v hiši uzaspáni, da se nobeden ne prebudi.« — Tudi na Francoskem je morala biti med narodom nekdanj ista vražna vera, kajti beremo, da je v »Coutume de Bordeaux« v čl. 46 govor o čaranju z rokami mrtvih otrok. Ko so Francozje zasedli Ilirijo in je bil energični maršal Marmont imenovan — kakor Valentin Vodnik v prevodu neke vojne sodbe leta 1810 pravi — za »general poglavarja slovenskih dežel«, so bili začeli najprej rokovnjače na Notranjskem

in v Istri trebiti. Maršal v svojih, kasneje po njegovi smrti izdanih spominih to sam pripoveduje: »Razuzdanost teh tatov in razbojnikov je bila tako velika, da si prebivalci niso upali iz mest, ako se niso prej vsako leto z razbojniki pogodili, koliko jim bodo dali, več ali manj, kakor so bili premožni ali ne. Ako je kak človek hotel te naklade osvoboditi, so tatje razdevali in pustošili njegovo imetje. Moja dolžnost je bila to zlo odpraviti. Ali imel sem tako rekoč le protivje prebivalcev premagati, ki so se prestrašili, ko so slišali, da se imajo razbojnikom zameriti, in ki so se bali za svoje stanovanje, za svoje življenje, ako javno oblastvo zoper razbojnike nič ne opravi, kakor so videli, da se je to prej večkrat zgodilo.« Prav tako kakor z istrskimi rokovnjači se je moralo ravnati z gorenjskimi, ki so imeli svoje središče v kamniških hribih. A ta boj bo ravno pojasnjen iz naše pripovedi.

(Nadaljevanje prihodnjici)

Proizvodnja v kooperaciji

S popisom živine v začetku leta 1965 smo ugotovili, da je stalež goveje živine v zasebnem sektorju med letom 1964 narasel v žalski občini za 12 odstotkov in v celjski za 11 odstotkov. V žalski občini so imeli proizvajalci 9.403 glave goveje živine in v celjski občini 5.065 glav, skupno torej 14.468 glav. V žalski občini so imeli proizvajalci 4.952 krav in plemenskih telic, v celjski pa 2.841. Stalež krav je v primerjavi s prejšnjim letom padel za 2 odstotka, in to v žalski občini, dočim se je za celjsko področje ugotovilo neznatno povečanje. Popis je pokazal, da je pri rejcih samo 23 odstotkov čistoplemenskih živali. Prvi podatki popisa, ki je v teku, nam kažejo, da se je tudi v lanskem letu stalež živine na področju kombinata povečal za 10–12 odstotkov.

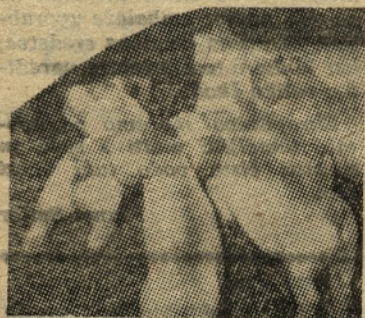
Za izboljšanje pasemskega sestava črede smo uvedli rodovniško službo in nabavljali plemensko živino. V rodovniški evidenci je bilo ob koncu leta 1.840 krav, in sicer 640 v »A« kontroli in 1.020 v »B« kontroli. Na področju občine Celje je v »A« kontrolo vključenih 140 plemenskih krav in v »B« kontrolo 618 krav.

Zadnji dve leti je bilo na področju občine Zalec nabavljenih 388 krav in telic sivorjave pasne, na področju občine Celje pa 175 krav in telic svetlioste pasne.

Specializiranim proizvajalcem mleka je bilo na področju občine Zalec dobavljenih 9 malih molznih naprav. Kooperanti imajo 197 ročnih motornih kosilnic, in sicer na področju občine Zalec 130 in na področju občine Celje 67. Kombinati je dobavil in kreditiral proizvajalcem nabavo 125 kosilnic.

Med letom je bilo nabavljeno 22 plemenskih merjasev. Občinska skupščina Celje je razliko med nabavo in klavno ceno registrirala.

V letu 1965 je bilo proizvedene živine za zakol 2.000.670 kg v primerjavi z 1.245.596 kg v letu 1964. Povečanje znaša 60,6 odstotka.



Prasičji zarod. Ga bo dovolj za vse naročnike? Bo jeseni dovolj pitancev za zakol? In odkupna cena?

Proizvodnja živine za zakol po kategorijah in občinah:

Kategorija	Zalec ton	Celje ton	Indeks 1965/64
Goveja živina	1.050	527	146,3
Prasiči	192	66	173,4
Piščanci	127	38	915,9

V kooperaciji s kmeti je bilo proizvedenih in odkupljenih 820.470 kg mlade pitane govedi (na celjskem področju 218.140 kg), 213.150 kg prasičev (na celjskem področju 38.070 kg) in 164.860 kg piščancev (na celjskem področju 37.950 kg) — skupno 1.198.480 kg. Kooperacijska proizvodnja je zajela 59,9 % celotne proizvodnje živine za zakol v zasebnem sektorju. V primerjavi z letom 1964 se je realizirala proizvodnja mladih govedi povečala za 81 odstotkov in prasičev za 62 odstotkov. Konec leta so imeli kooperanti v pitanju 2.109 glav mladih govedi, v začetku leta pa 1.744 glav.

Proizvodnja mleka:

Občina	litrov 1965	1964 litrov	Indeks
Zalec	122.000	384.910	
Celje	120.326	402.490	
Skupaj	242.326	787.400	324,9

Mleko zbiramo v 48 zbiralnicah.

Kooperantom je bilo v letu 1965 izvršenih 69.183 ur traktorskih uslug. Če upoštevamo realizirano pogodbeno proizvodnjo, bi kooperantje lahko koristili 96.400 traktorskih ur, in sicer v proizvodnji hmelja 60.000 ur, krompirja 450 ur, mesa 30.900 ur in mleka 5.050 ur. Kombinati vlagajo strojne storitve in umetna gnojila neposredno v proizvodnjo hmelja, v drugih oblikah proizvodnega sodelovanja pa omogoča kooperantom koriščenje strojnih uslug in repromateriala po kooperacijski ceni, ki je nižja od proste in predstavlja dejansko lastno PLC. Pravica do kooperacijske cene se ugotavlja na podlagi pogodbeno določenih normativov in kombinatu oddanih pridelkov. Na manjšo porabo traktorskih ur je vplivalo opremljanje kooperantov z motornimi kosilnicami, dajanje traktorjev v zakup skupinam kooperantov, kakor tudi dejstvo, da kmetje sami kupujejo traktorje. Med letom je bilo danih kooperantom v uporabo 17 traktorjev. Trenutno imajo skupine kooperantov v uporabi 36 traktorjev, od tega na celjskem področju enega — v Vojniku.

Na območju kombinata je 30 privatnih traktorjev, od tega 13 na področju občine Celje in 17 na področju žalske občine. Od teh jih 5 ne služi kmetijski proizvodnji, ampak prevoznstvu, in sicer 3 v žalski občini in 2 v celjski.

Kooperantom je bilo v letu 1965 posredovanih 4.158 ton umetnih gnojil, in sicer na žalskem področju 3.632 ton in na celjskem 526 ton. V primerjavi z letom 1964, ko smo posredovali 5.402 ton umetnih gnojil, je poraba padla za 22 odstotkov. Na celjskem področju kombinata je v zasebni lasti 18.955 ha obdelovalnih površin, in sicer v občini Celje 9.035 ha in v občini Zalec 9.920 ha. Na ha obdelovalne zemlje v zasebni lasti so v povprečju v lanskem letu porabili 219 kg umetnih gnojil z 284 kg v letu 1964. Primerjava med občinama pa pokaže, da celjsko področje zelo zaostaja za žalskim. V povprečju so na žalskem področju porabili na ha obdelovalne zemlje 366 kg, na področju celjske pa 38 kg umetnih gnojil.

V letošnjem letu so naslednje najvažnejše naloge na področju kooperacijske proizvodnje:

1. Izboljšati sodelovanje kooperantov v organih upravljanja podjetja, predvsem pa obratov, ki se pečajo s kooperacijsko proizvodnjo.
2. Doseči večjo učinkovitost strokovnih služb kombinata.
3. Obnoviti 70 ha zemljišč na žičnicah.
4. Doseči večjo in kvalitetnejšo proizvodnjo osnovne krme za živino.

Plaskan Vlado

Dopisi bralcev

Z NOVIM ZAKONOM O ZDRAVSTVENEM ZAVAROVANJU NISMO ZADOVOLJNI

Prva redna seja novega odbora Komunalne skupnosti socialnega zavarovanja kmetov je bila v Celju 14. marca in so se je udeležili — po moje — vsi odborniki občin Brežice, Celje, Laško, Mozirje, Sevnica, Slovenske Konjice, Sentjur, Smarje in Zalec, ki jih zajema ta celjska skupnost. Velenjčani so se raje priključili komunalni skupnosti Ravne na Koroškem, občina Krško pa novomeški.

Ze sam začetek je dal slutiti, da so člani novega odbora posrečeno izbrani. In reš. seja je bila izredno živahna in plodna.

Iz razprav je bilo spoznati, da kmetje z novim zakonom o zdravstvenem zavarovanju niso zadovoljni. Zadovoljni niso tisti z nizkim, še manj pa oni z visokim katastrskim dohodkom. Slednji smatrajo, da je za njih ta zakon posebno krivičen, ker je razlika med najnižjim in najvišjim prispevkom 30.000 proti 300.000 in več ali 1:10.

Posebno živahna razprava je bila po poročilu predsednika upravnega odbora Sklada kmetijskih proizvajalcev Celje tov. Tičar Leva. Kmetje so ostro kritizirali zakon o zavarovanju zato, ker je bil sprejet brez njihovega sodelovanja, ker ni bil dan v razpravo in je zato pomanjkljiv.

Novi zakon opraveča zaposlene kmete vseh prispevkov. Kaj iz tega sledi? Kmetje bodo iskali zaposlitev, drobili bodo svoja gospodarstva še bolj, kot so že, zamenjali zemljo zato, da bodo popolnoma socialno zavarovani in oproščeni visokih dajatev v fond zava-

rovanja kmetov, ki se bo občutno zmanjšal.

Odborniki so bili soglasni, da je prispevek previsok. Zemlja daje samo toliko, kolikor delaš na njej. Mi pa delamo še z zelo pomanjkljivo in zastarelo mehanizacijo. Poleg tega je še veliko privatnih proizvajalcev ostarelih, izčrpanih in bolnih. Prispevek bi morali plačevati po mnenju odbornikov vsi, ki posedujejo zemljo, tudi kmetijske zadruge, kombinati in gozdna gospodarstva.

Poraja se bojazen, da bomo morali kriti primanjkuje letošnjega leta še z višjim procentom prispevka, saj že pokrivamo deficit 50.227.558 din od lanskega leta z 1 % stopnjo iz izrednega prispevka od katastrofskega dohodka za leto 1966.

Marinc Karl
Prebold

Razgovor s kooperanti

Na sončni rebri pod gozdom, visoko v Libojah domuje Krumpak Franc z ženo na svoji mali, s sadnim drevjem obdani domačiji.

Z vodjo kooperacije obrata Petrovče tovarišem Kučer Alojzom, sva se pognala v breg. Že od daleč naju je pozdravil čuvaj z glasnim laježem. Stopila sva v veliko vežo in naprej v kuhinjo, kjer sta gospodarja ravno malicala, in prisledla.

Beseda je dala besedo. Tovariš Krumpak nama je povedal, da se specializira na hitro pitanje bikov, ki gredo skoraj vsi v izvoz.

»Lani so mi Mesnine Celje priznale za enega pitanca celo 49 kg nad bruto isplen,« je ponosno dejal rejec.

Domačijo si je prigaral v rudniku Liboje. Ima priznano polno delovno dobo kljub temu, da je še daleč od predpisane starostne meje.

»Bili so težki časi. Domovina je potrebovala premog. Glejte! V

(Nadaljevanje na 15. strani)

DELAVCI-VOLIVCI!

VOLIMO SVOJE PREDSTAVNIKE
V ORGANE UPRAVLJANJA VSI ŽE V
JUTRANJIH URAH!

(Nadaljevanje s 14. strani)

tej knjižici imam zapisano, da sem štirinajstkrat udarnik. Starih udarniških mi še vpisali niso. Sedaj sem invalidsko upokojen in me včasih pošteno zdeluje,« je pojasnil France.

S sosedom sta si napeljala vodovod nad 600 m daleč s cevmi iz polivinila in delno s pocinkanega železa. Ker je tu izrazil kraški svet in ima spodaj v grapi »hudič mlade«, ponikne vsa voda, če dalj časa ni dežja. Da bi bilo v suhih obdobjih za živino dovolj vode, sta zgradila velik rezervoar in vanj speljala žlebove z vseh streh.

Stopili smo v hlev. Tu so privezani trije pitanci, že skoraj godni za oddajo, tri krave in telčka.

»Morda se vam zdi čudno, kako lahko preživim, oziroma pitam toliko živine. Travnike močno gnojim z gnojem in mineralnimi gnojili. Okrog 2 ha košenice mi še da v našem obrat Petrovče. Glejte! Tam je sin s kravama rual skale,« je pokazal na reber nad hlevom, ko smo zavili proti sadovnjaku, ki meji na celjsko občino. V sadovnjaku mu je več lesnik precepil nek rudar na krivopecelj, na obratu Mirošan pa je kupil jonathan in z njim dopolnil prazna mesta.

Nazaj grede smo se ustavili pri ulnjaku in opazovali let čebel. Na dveh žnideršičih so izletno odprtino čisto skljuvale žolne, ko so priletele gostit se s čebelami.

»Imate kakšno pripombo na poslovanje in odnose s obratom?« povprašam.

»Imam. Skladiščna služba bi morala skrbeti, da bodo vsa mineralna gnojila stolčena in v celih vrečah. Vsaj jaz ne morem voziti tako daleč gnojil v razsutem stanju. Vsi ostali odnosi s obratom so bili korektni in upam, da bodo taki ostali tudi v prihodnje. Pošteni odnosi nama krepijo veselje do kmetovanja in mi ni žal vloženih sredstev,«

je končal Krumpak in žena mu je prikimala.

Prisrčen stisk rok v slovo in že sva z Lojzom hitela v dolino.

V Levcu sva zavila na dvorišče Kuđer Joža. Gospodar nama je prišel nasproti in naju popeljal v prostoren hlev. Osem krav je privezanih k jaslim. Samo ena od njih je sivorjave pasme, ostale niso pasemsko čiste, a po večini dobre molznice.

»V zamenjavo črede grem stopoma in jo bom morda še dopolnil, pač po stanju na tržišču. Ze dalj časa z ženo premišljujeva, da bi kupila molzno napravo in si tako olajšala delo. Stopimo še v drug hlep s pitanci! Lani sem prodal tri, letos pa bom tudi najmanj tri,« je koval načrte in razlagal tov. Kuđer. Med ogledom hleva s pitanci smo se pogovarjali o kosilnici BCS, ki zelo olajša delo, služi po želji in potrebi. Gospodar je bil navdušen nad dolgimi hmeljevskami, ki jih je dobil od obrata.

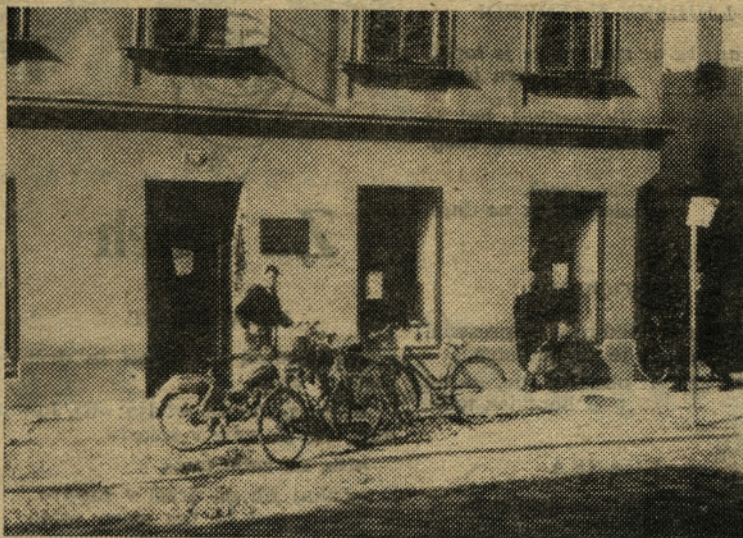
V kuhinji je stekel pogovor z gospodinjjo o njenem delu in težavah, gospodar pa je še dodal: »Letos bova oddala nad 11.000 litrov mleka. Z mlekarji je križ. Poglejte za hišo! Kljub temu, da je ura že poldne, stoji okrog 90 litrov mleka še vedno tam. Ob nedeljah jih včasih sploh ni ponj in tako stoji mleko tam dva dni. Sedaj že gre, a kaj bo, ko bo topleje? O prevzemu se bomo morali temeljito pogovoriti.«

Zahvaljujoč marljivim, razgledanim in naprednim gospodarjem se je Levec v kratkem času razvil v kmetijsko močno vas.

Se skok v Drešino vas k Adamčič Neži, kjer so v polnem teku priprave za skorajšnjo vselitev 4000 piščancev — brojlerjev. Zidarji vgrajujejo okna, glazirajo pod, varilci in monterji pa pripravljajo in montirajo centralno kurjavo za gretje pitališča.

Ce kdo od kooperantov želi, da ga obiščem, naj mi sporoči.

Lep pozdrav — urednik.



Obrat Celje ima v Stanelovi ulici 29 kmetijsko apoteko. V njej je vedno živahno, saj dobite tam vse od raznih semen, mineralnih gnojil, orodja za vrtničarje, vitaminskih koncentratov za živino do različnih sredstev.



PROGRAM TEKMOVANJ V OKVIRU KK ŽALEC

V okviru delavsko športnih iger, ki jih prireja Občinski sindikalni svet Žalec, nastopajo tudi ekipe v imenu KK Žalec.

Do sedaj so nastopale na tem tekmovanju posamezne sindikalne podružnice vsaka zase, sedaj smatramo, da bi bilo bolje, ko bi naše podjetje vedno zastopala ekipa, ki je najboljša. Z ozirom na to je sindikalni odbor pri KK Žalec sklenil izvesti najprej tekmovanja v okviru podjetja in šele nato poslati najboljšo ekipo v nadaljnje tekmovanje.

V smislu izvajanja tega programa je že bilo izvedeno prvenstvo v namiznem tenisu in nas je zmagovalec internega tekmovanja — ekipa HMEZAD Žalec — dostojno zastopal na občinskem prvenstvu ter zasedel odlično drugo mesto.

Za v bodoče je pripravljenih več takih tekmovanj, ker kot najresnejši kandidati za doseg prvega mesta v občinskem merilu moramo skrbeti, da nas bodo zastopale le dobro pripravljene ekipe.

Tako nameravamo v začetku aprila izvesti tekmovanje v streljanju z zračno puško, v začetku maja tekmovanje v nogometu in istočasno v maju tekmovanje v spretnostni vožnji z motornimi vozili.

Vsa ta tekmovanja še bodo na programu v okviru delavsko športnih iger in so nam za zmago potrebne še zelo resne priprave.

Vsem sindikalnim podružnicam priporočamo, da se za taka tekmovanja dobro pripravijo, ker le tako lahko pričakujemo uspeh v tekmovanju tudi v občinskem merilu.

S športnim — zdravol

Odbor za šport in rekreacijo
Rus Ferdinand

IZ NAŠIH SINDIKALNIH PODRUŽNIC

Sindikalna podružnica obrata Vransko je imela svoj redni letni občni zbor. Predlagali smo svoje delo, ki smo si ga zadali, žal, ugotovili smo, da v organizaciji delajo le nekateri. Zlasti mlade ljudi je težko pridobiti za sindikalno delo.

Na občnem zboru smo se tudi poslovili od zaslužnih članov kolektiva, ki so odšli v pokoj.

V pokoj so odšli: Maček Anton — skladiščnik, Šildenfeld Terezija — snažilka, Pušnik Gera — krmilka živine.

S skromnim darilom in najboljšimi željami smo se poslovili od njih.

Po zboru je bila pogostitev, ki je bila najbolj dobrodošla.



Vodja kooperacijske proizvodnje delovne enote Petrovče tov. Kučer Alojz v razgovoru s Krumpak Francem in njegovo ženo pred hlevom v Libojah

LJUDSKE NAPOVEDI

Nič aprilu ne zaupaj, če je topel,
zelen breg;

burja, krivec le zasukaj, brz je
mraz, pobeli sneg.

Če v dežju drevo cvetè,
nikdar sadja ne daje.



Za smeh

PREGOVORI

Lepa beseda nikomur ne preseda.
Dobro orodje je pol mojstra.
Grunt pravi: obdeluj me, če ne
bom jaz tebe.

UGANKA

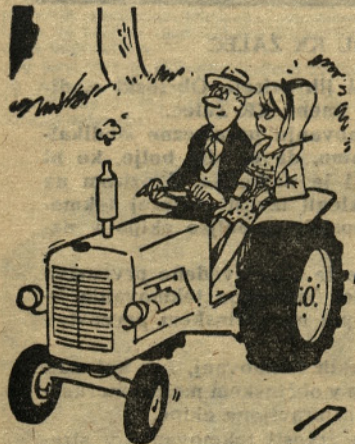
Kakor sneg najprej sem bela,
in nato ozelenela;
slednjič kakor kri žarim,
tudi tebi prav dišim.

(vfušec)

ZOB ZA ZOB

Pek: — Včeraj ste mi prodali
kilo surovega masla, ko pa sem
ga doma stehal, ga je bilo samo
petindevetdeset dek!

Kmet: — Že mogoče, toda ste-
htal sem ga z vašo kilsko štruco.



Je to tisto odprto vozilo, o kate-
rem si mi toliko pripovedoval?

Bodi kot rast zmagovita,
ne kakor v vetru list —
naj se ti delo razcvita,
sebi in drugim v korist!

DAN OBRAČUNA



PREVIDNOST

Janez sloni na lopati in drži
roke v žepu.

Mimo pride delovodja: »Ej, Ja-
nez, kaj te zebe v roke?«

»Ne, ne zebe me.«

»Zakaj jih pa držiš v žepu?«

»Zato, ker bi me sicer zeblu
vanje.«

VOJAKOVO PISMO

Draga Marica,

meni je dobro, hrana še kar
gre, spim v veliki sobi z dvana-
stimi vojaki. Upam, da se tudi
tebi tako godi.

Tvoj Francelj

KAUBOJI NA MOTORJIH

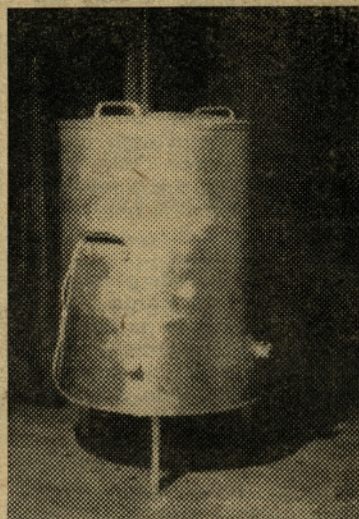
V Kansasu so začeli kljub na-
sprotovanju kaubojev velikih
družb za proizvodnjo mesa, mo-
torizirati službo kravjih pastir-
jev. Zračunali so, da je bencin
veliko cenejši od vzdrževanja
konj.

Za bistre glave

ČUDNA DRUŽINA

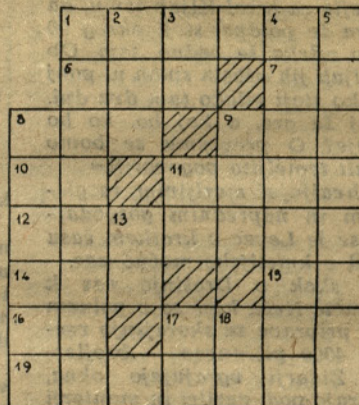
V družini je nekaj fantov
in deklet. Ko so vprašali
dekle, koliko otrok jih je
vseh skupaj, je rekla: »Jaz
imam natančno toliko sester
kolikor bratov.« Najstarejši
fant pa je izdal: »Jaz pa
imam natančno dvakrat to-
liko sester kot bratov.« Ko-
liko deklet in fantov je v
družini?

Rešitev: V družini so trije
fantje in štiri sestre.



Stoosemdeset literski mešalec
za laktan, ki ga uporabljajo na-
še farme, je izdelek Strojne po-
staje Žalec.

Mala križanka



VODORAVNO: 1. ognjeniško žrelo, 6.
moško ime, 7. nikalnica, 8. spačkov
mlajši brat, 9. zvok pri strelu, 10. Ri-
hard Benčič, 11. najbolj razširjeno pre-
vozno sredstvo, 12. prislov kraja, 14.
pripadnik starega naroda, ki je živel v
Mehiki, 15. dva soglasnika, 16. avtom-
obilna oznaka za Karlovac, 17. glasbeni
izraz, 19. posebne knjige, v katerih so
zemljevidi vseh držav.

NAVPIČNO: 1. združenje gospodar-
skih posestev in kmetijskih zadrug v
Savinjski dolini, 2. skrajni ostri konci
kopnega, 3. dva samoglasnika, 4. eno
leto stari, 5. najboljši dosežek, 8. zdra-
vilna rastlina, 9. tla, 11. krajevni od-
bor, 13. košarkarski klub, 17. kazalni
zaimek, 18. središče vrtenja.

Ali

že veste,...

— da je bil rojen 10. 4.
1912 Boris Kidrič, veliki re-
volucionar in sodelavec
maršala Tita; umrl je 11. 4.
1953.

— da ima občina Celje na
svojem območju 11.127 ha
kmetijskih površin, od tega
10.180 ha v lasti zasebnih
proizvajalcev in 947 ha v
lasti KK Žalec.

— da bodo uredili v Voj-
niku, v Žalcu, v Braslovčah,
na Vranskem in na Polzeli
kmetijske apoteke, ki bodo
nudile proizvajalcem, živi-
norejcem, sadjarjem in vr-
tičkarjem vse od raznih se-
men vseh vrst, mineralnih
gnojil na drobno, močnih
krmil, vitaminskih koncen-
trir, zaščitnih sredstev,
vrtnarskega in sadjarskega
orodja do pisanih strokov-
nih napotkov.

— da je bila 27. aprila
1941 ustanovljena Osvobo-
ditna fronta Slovenije.

— da je v žalski občini od
8.943 kmečkih prebivalcev
samo 5.945 aktivnih, 2.998 pa
je vzdrževanih oseb.

— da so obrati že obrezali
skoraj ves prvoletni hmelj
in si že veliko drugega od-
kopali naprej zahvaljujoč
lepemu vremenu v marcu.

— da so se kmetje lotili z
vso resnostjo čiščenja sad-
nega drevja, ker so spoznali
nevarnost, ki preti sadov-
njakom.

— da zajema območje
kombinata 224 naselij.

— da ima Avstrija nad
200.000 traktorjev kljub te-
mu, da je le okoli 200.000
kmetij, ki imajo nad 5 ha
skupne površine.

— da je ing. Peternel Mir-
ko na predavanju za naše
živinorejce povedal: »V
Trstu gre gospodinja po-
močnica na trg s tremi ce-
karji. V prvi cekar nakupi
meso za gospoda in gospo, v
drugega meso za služinčad,
v tretjega pa meso za psa in
mačko. In naše meso zaide
le v drugi cekar, najčešče
pa v tretjega.«

ŠE TO:
KDO RAZUME?

Letos uvažamo dvakrat več
mleka v prahu kot lani, kljub
temu, da že skoraj ne vemo kam
s svežim mlekom in da naše to-
varne mlečnega prahu delajo le
s tretjino svoje zmogljivosti,
KER NI MLEKA ZA PREDE-
LAVO.